

71149

DIEM NATALEM
AUGUSTISSIMI ET POTENTISSIMI
IMPERATORIS AC REGIS
G U I L E L M I I.

AB

ACADEMIA MARBURGENSI

DIE XXII. M. MARTII ANNI MDCCCLXXXII

ORATIONE IN EXEDRA PRISTINI HIPPODROMI HABENDA

CELEBRANDUM

INDICIT

CAROLUS IULIUS CAESAR

ORDINIS AQUILAE RUBRAE REGII IV. CLASSIS EQUES
PHILOSOPHIAE DR. PHILOGOGIAE ET ELOQUENTIAE P. P. O. SEMINARII PHILOGOGICI DIRECTOR
BIBLIOTHECAE ACADEMICAE PRAEFECTUS.

*Inest Catalogi studiosorum scholae Marpurgensis cum Annalibus brevibus coniuncti
particula decima.*

M A R B U R G I.

TYPIS ACADEMICIS ROBERTI FRIEDRICH.

Decimus albi s. catalogi studiosorum cum brevibus Annalibus coniuncti fasciculus continet ea quae inde ab anno 1605 usque ad annum 1609 huic academiae evenerunt. Quod temporis spatium mortem Ludovici senioris Hassiae Landgravii proxime insecutum et universae Hassiae et universitati Marburgensi fatale fuit propter discidia ex hereditate Marburgensi inter utriusque Hassiae principes exorta, quae originem duxerunt e mutationibus illis, quibus Mauritius Landgravius neglecto Ludovici testamento ecclesiam emendare sibi visus erat. Res illo tempore in Hassia gestas copiose exposuit Henricus Heppé libro qui inscribitur: Die Einführung der Verbesserungspunkte in Hessen von 1604—1610 etc. Kassel 1849. Condita propter haec discidia academia Gissensis cum rerum Marburgensium statum in discrimen satis periculosum trahere videretur, nihilominus tantum abest ut studiosorum numerus valde imminutus sit, ut ipse annus 1608 post academiae Gissensis inaugurationem proximus inter florentissimos Marburgensis academiae fuerit. Cuius incrementi fere eadem causae erant, unde magnum detrimentum exspectari poterat, id quod non solum nomina studiosorum demonstrant e longinquis terris reformatae quam dicunt sacrorum formae addictis huc concurrentium, sed ipsa haec verba Annalibus a. 1610 inscripta: *Hoc ipso anno cum viderent adversarii nostri statum Reipublicae nostrae literariae nihilominus propter disciplinam nostram prae omnibus aliis scholis pacatiorem et tranquilliorem atque praeter spem ipsorum florentem, imprimis vero aegerrime cognoscerent prosperum Academiae nostrae successum propter studiosos aliunde atque ab exteris etiam nationibus ob purae et reformatae religionis exercitium atque Reipublicae nostrae tranquillitatem frequentius quam*

antehac ad nos confluentes, homines isti male feriati hisce nostris rebus opimis, ut cum Horatio loquar, marcescentes [sic] contraque infremes, hanc ipsam Reipublicae nostrae tranquillitatem et prosperrimum successum omnibus adhibitis nervis omnique conatu et obturbare et quacunq[ue] possent ratione interpellare et impedire conati sunt.

Huius rerum condicionis infausta faustis admiscentis Annales imaginem quasi praesentem vivamque exprimunt.

Fol.88.a.

(1605.)

ANNO A NATO CHRISTO | IESU SERVATORE NOSTRO MILLESIMO | sexcentesimo quinto, ipsis Kalendis Ianuariis more consueto, unanimi Dn. Professorum consensu ac voluntate Academiae Rector electus et renunciatus est IOHANNES GOEDDAEUS I. U. D. et Professor Pandectarum ordinarius: sub cuius magistratu sequentium Studiosorum nomina in Album Universitatis relata sunt.

	Henricus Köler Treisensis.	Ianuarii 2.
	Iohannes Meisenbugk in Zufßen Hassus.	7.
	Wilhelmus Meisenbugk in Zufßen Hassus.	7.
	Conradus Hebelius Amoeneburgensis.	21.
	Iustus Burchardus Rau ab Holtzhausen.	Februarii 3.
	Rudolphus Rhau ab Holtzhausen.	9.
	Iohannes Mutius Treisanus Hassus.	13.
	Egebertus Ernestus Elsingensis Hassus.	Martii 3.
	Iustus Dide in Furstenstein Hassus.	7.
	Georgius Putkahmer Pommeranus.	20.
	Heinricus ab Einem Eimbecensis.	21.
	Franciscus ab Einem Einbecensis.	21.
	Andreas Garleiff Hardesianus.	21.
	Heinricus Klock Susatensis Westph.	22.
	Iacobus Bonacker Bidencapensis Hassus.	25.
	Nicolaus Mollingerus Emmenlingensis Marchicus.	29.
	Ernestus Ludouicus Eberhardi Henricopolitanus.	29.
	Iohannes Rauchbart Dieffenstocheimensis Francus.	30.
	Bertholdus Seelig Rastorphensis Bucho.	Aprilis 2.
	Paulus von der Wettering, Stadensis.	2.
Fol.88.b.	Iohannes Speldt e Saxonibus Stadensis.	5.
	Wenemarus Elberti Hatnegensis[sic] Westphalus.	6.
	Henricus Mahlerus Catthombergensis.	10.
	Georgius Nathan Augustanus.	10.
	Georgius Theodori Susatensis Westph.	10.
	Iohannes Affelman Susatensis Westph.	10.
	Hieronymus Trinchaus Francofurtanus.	11.
	Georgius Hesslingh Guarendorpensis Westph.	13.
	Balthasarus Gunderus Birstadensis Nassov.	14.

	Nicolaus Sebastianus Gompus Wisbadensis.	14.
	Theodorus Lambachus Tremonianus Westphalus.	18.
	Valentinus Manegeldt Eschuicensis Hassus.	19.
	Iohannes Rosenzweig MoenoFrancofurtanus.	19.
	Melchior Noysius Allendorphensis ad Werram.	19.
	Bernhardus Iulsingh Groninganus Frisius.	19.
	Iohannes Drach Diepurgensis ex ditione Mogunt.	21.
	Conradus Eiffridus Wirheimensis ex comitatu Dietz.	22.
	Otto Pistorius Estensis Nassovius.	22.
	Iohannes Lobetantz Eschuegensis.	22.
	Christophorus Kirchmeier Allendorphensis ad Werram.	22.
	Henricus Mullerus Cassellanus.	23.
	Iohannes Bugenhagius Cassellanus.	23.
	Iohannes Garmerus Lubecensis.	23.
	Iustus Wolffius Schottensis.	23.
	Iohannes Conradus Dorrius Idsteino-Nassovius.	23.
	Nicolaus Rothusen Lubecensis.	26.
Fol.89.a.	Casparus Munichius Gruningensis Wedderavus.	27.
	M. Guilielmus Sheinus Hibernus.	27.
	Iustus Wagnerus Lichensis Wedderavus.	28.
	Magnus Gudenus Cassellanus Hassus.	28.
	Conradus Sönnichen Valbertanus Westphalus.	29.
	Iacobus Stellerus Brecherfeld. Westphalus.	29.
	Boëtius Suncken von Manßlaßdt Frisius Orient.	30.
	Beno Emmaeus Werdumanus Frisius Orient.	30.
	Gerlacus Abbena Frisius Orientalis.	30.
	Iustus Henricus Enders Wolfhagensis Hassus.	30.
	Philippus Streuff a Samenstein.	30.
	Guilielmus Cochranus Scotus.	Maii 6.
	Eberhardus Eichrodt Huxariensis Westphalus.	7.
	Dauid Höpingk Susatensis Westphalus.	7.
	Iacobus Becherer Fritzlariensis.	10.
	Laurentius Eichlerus Hirsfeldensis.	10.
	Christophorus Leuslerus Alsfeldianus Hassus.	10.
	Gedeon Fischer Hirsperga-Silesius.	16.
	Iohannes Widerholt Amoeneburgensis.	17.
	Iohannes Nitzschius Budissinus Lusatus.	18.
	Esaias a Luttitz Nobilis Lusatus.	18.
	Casparus Amelungh Hamelensis e ducatu Brunovic.	20.

	Daniel Hartvicus Gisekenius Alfeldensis.	23.
	Philippus Martinus Kennicken Moguntinus.	24.
	Nicolaus Burckingerus Amerschuilanus Alsaticus.	25.
	Philippus Landtsiedel Volperhusanus Nassov. Saraepont.	30.
	Iohannes Conradus a Sehlbach cognomine Lang.	30.
Fol.89.b.	Iacobus Theuenot Montbelgardensis.	31.
	Adolphus Post Schaumburgensis.	Iunii 7.
	Philippus L. Baro a Puttbus.	8.
	Budaeus Nicolai Aarhussius Danus.	8.
	Olaus Worm Aahussius [<i>sic</i>] Danus.	8.
	Iohannes Bolenius Hamelensis e ducatu Brunov.	9.
	Gerhardus Strickerus Clivowesalius.	10.
	Theodorus a Werder Anhaltinus.	14.
	Iohannes Dambroich Montanus.	14.
	Henricus Faber WaldtCappellensis Hassus.	18.
	Daniel Scotus Corbachiensis.	21.
	Iohannes Abetzius Zigenhainensis Hassus.	22.
	Hardwicus a Seydlitz.	25.
	Iohannes Glipstein Isennacensis Thuringus.	29.
	Henricus ab Hövel Steinfurtanus Westph.	30.
	Sebastianus Matten Wesaliensis.	30.
	Ioannes Iacobus Wolff Spirens.	Iulii 3.
	Iohannes Georgius Grobius Tigurinus.	4.
	Gregorius Schönfeldt Wittembergensis.	4.
	Reinhardus Nordecus Goarinus.	4.
	Augustinus Schemannus Turgovianus Tigur.	4.
	Quirinus Cramerus Freudenbergensis Nassov.	10.
	Fridericus Baro de Schwartzenerch.	10.
	Adolphus Marckh Iuliacensis.	17.
	Iohannes Schwitzius Furfeldensis.	18.
	Heinricus a Bismarck Marchiacus.	27.
Fol.90.a.	Christophorus a Bismarck March.	27.
	Wolfgangus Adamus a Schwalbach.	27.
	Iohannes Georgius a Winterfeldt March.	27.
	Christophorus Ludouicus a Winterfeldt.	27.
	Valentinus Sanfftleben Bolesla. Siles.	27.
	Wichmannus Capito March.	27.
	Ionas Melideus Siles.	Augusti 4.
	Iohannes Conradus Gunzerus Colmariensis.	7.

	Paulus Niphus Belga.	7.
	M. Christianus Rumphius Witgensteinens.	8.
	Philippus Franciscus a Graenroht.	9.
	Ioachim Bisdorff Helmestadensis.	Septembr. 12.
	Iohannes Bussenius Helmestadensis.	12.
	Stattus Stenshorn Stadensis.	14.
	Iacobus Henricus Brandt Budingensis.	16.
	Iohannes Caspar Wibmerus Ambergensis.	21.
	Iodocus Tincto Marpurgensis rursus est receptus.	24.
	Ioachim Andreae Pomeranus similiter restitutus est.	24.
	Arnoldus de Beier Clivo-Vesalius.	24.
	Gotscalcus Schaffer Gröning. Frisius.	24.
	Maximilianus ab Hess. Silesius.	24.
	Matthias Schwoppius Silesius.	24.
	Gregorius Gerholdt Budissinus Lusatus.	26.
	Rodolphus Schwartenbachius Helvet-Tigurin.	30.
	Iohannes Kackhofius Homberg. Hassus.	Octobris 5.
	Hilbrandus Gruyss Frisius Gröning.	7.
Fol.90.b.	Iohannes Epinus Huningha Groning. Fris.	7.
	Iohannes Melchior Rödlin Betberg. March. Brisgou.	8.
	Nicolaus Santher Colmariens. Alsatus.	8.
	Henricus Crausius Colbergensis Pomeranus.	15.
	Georgius Crusius Sontranus Hassus.	16.
	Iohannes Crocius Lasphaeo-Witgensteinianus.	19.
	Michaël Mageirus Witzenhusanus.	23.
	Georgius Ludouici Grebensteinensis.	26.
	Henricus Peifferus Grebensteinensis.	26.
	Paulus Rodichius Lasphaeo-Wittgenstein.	27.
	M. Valentinus Rimer Hirschpergensis Siles.	27.
	Iohannes Fresenius Corbaccensis.	31.
	Wernerus Beccerus Riga Livonus.	Novembr. 1.
	Casparus Iosephi Witzenhusanus Hassus.	6.
	Iohannes Lubbers Lubbecensis.	8.
	Otto Stuckenradt Spangenbergensis.	11.
	Carolus Sachsus Franckofurdianus March.	15.
	Ioh. Ernestus Burggrave Neustadianus.	16.
	Fridericus Westphall.	17.
	Conradus Christophorus a Brobargen.	19.
	Egebertus ab Haxthausen Westphalus.	Decemb. 6.

Hoc anno disciplinae paedagogicae commissi sunt, et a Dn. Paedagogiarcha M. Theodoro Vietore Graecarum literarum professore adducti et nominati.

Inscripti sunt sexaginta duo, inter quos:

- Fol.91.a. Conradus a Dalwig.
Iohannes Wilhelmus a Dalwig.
Martinus Hartman Argentinensis.
Iohannes Eiger a Melum Francofurtensis.
- Fol.91.b. Zacharias a Bidenfeldt.
Georgius ab Urffa.
Wilhelmus Reinhardus ab Urffa.
- Fol.92.a. Iohannes Goeddaeus } Marpurgenses Rectoris filii
Iohannes Henricus Goeddaeus } a patre inscripti.
Iacobus Matthaeus, D. Philippi Matthaeci filius, Marpurg.

Anno igitur superiore cum electi ex pacto hereditario, eoque iurato, arbitri XIII. Novembr. inter Illustrissimos Hassiae principes etc. pronunciassent, eos ut heredes institutos ex l. fin. C. de Edict. D. Hadr. toll. in possessionem realem immittendos esse, excepta inter caetera Academiae inspectione et administratione, ut quae vacans non esset, ac loco executionis Advocati et Consilarii Cassellani divisionem partis assignationem petivissent, XXIX. Ianuarii huius anni hi ipsi electi iuris arbitri tandem Illustrissimo Principi ac Domino, Dn. MAURITIO HASSIAE Landtgravio etc. expresse et nominatim partem suam assignaverunt, sub qua Marpurgum quoque cum suis pertinentiis continebatur.

- Fol.92.b. Ideoque XXX. Ianuarii et sequentibus diebus iuramentum fidelitatis, quod homagium vulgo vocant, a civibus omnibusque assignatae partis incolis exactum est. Ut idem quoque praestarent omnia membra Academica, exceptis professoribus (professores enim anno MDXCIII. et quando ad professionem admissi iuraverant) aequum rati sunt Consilarii Illustrissimi principis: eamque ob causam, ignorante Rectore, per scribam Cancellarii illos omnes, qui protectione et iure Academiae nobiscum utuntur fruuntur, sub initium noctis, ut sequenti die, nempe Kalendis Februarii hora octava in aula ad iurandum se sisterent, convocari curaverunt. Re intellecta et cum Dn. Professoribus diu multumque deliberata, egit Rector cum Dn. Consiliariis, ut hoc negotium usque ad principis adventum differrent, neque permetterent, eos cum diversae conditionis hominibus commisceri: quod et factum est.

- At IIII. Februarii in aulam vocato Rectori amplissimus vir, Dn. D. Iohannes Andrechtus Vice-Cancellarius Principum ostendit protocollum, quod factum fuit Anno MDLXVII Mense Maio super actu exacti iuramenti fidelitatis. In quo aperte scriptum erat manu Adami Weingarten, olim Secretarii, quod in Aula maiore (ut vocant) pariter cum Dn. Professoribus, paucissimis immutatis, iurassent reliqua etiam Universitatis membra, et expresse nominabantur D. Iohannes Heintzenbergerus, postea Cancellarius, et D. Philippus Pistorius Niddanus etc. Quod cum Rector indicasset Dn. Hermanno|
Fol.93.a. Lersnero ICto et Vice-Cancellario Academiae, nec non D. Petro Nigidio Ethico, nunc

rude donatis, utrique fassi sunt, rem ita esse actam, et quidem utroque principe Dn. Wilhelmo et Dn. Ludouico, fratribus, Hassiae Landtgraviis etc. praesentibus. Placuit itaque ut exactio illius iurisiurandi amplius non impediretur. Iussit ergo Rector, ut in Aulam ad horam tertiam pomeridianam vocarentur omnia Academiae membra, exceptis Professoribus et Studiosis, quique coelibes essent, ut iuramentum fidelitatis Principi nostro praestarent. Praesente autem Rectore eoque observante, an omnes adessent, nec ne, ac ne quid promittendum exigeretur, quod Scholae eiusque auctoritati et libertati nocere posset, formula iuramenti, brevi praemissa praefatione, praelecta est, Dn. D. Henrico Leuchtero, Superattendenti, M. Iohanni Fabro, Diacono, M. Cunrado Theodorico, Subdiacono, M. Staudio, pastori in Baurbach, quatuor praeceptoribus paedagogicis uxoratis et coemeterianis, Notario Academiae Cunrado Scharffio, Paulo Egenolpho Typographo, D. Hartmanno Reineck, D. Christiano Pinciero, M. Reinhardo Hamero, M. Bartt, Iusto Orthio, collectori reddituum, N. Unckel praeposito, Iohanni von Sackjen, bibliopolae, Iohanni Magiro, et si qui alii fuere. Concionatores suae promissioni permiserunt, h. e. stipulata tantum manu, loco iuramenti, promittebant, se ea observaturos, ac iussi videbant caeteros porrecta manu iurare. Quo praestito iuramento, iniungebatur illis, ut

Fol.93.b. Rectori et Senatui Academico in omnibus honestis et licitis | obtemperarent: nam et eo ipsos etiam remitti per iusiurandum iam praestitum. Promittebantur illis etiam omnes libertates et immunitates Academiae, quamdiu se dignos gerant atque obtemperent honestis ordinationibus Uniuersitatis. Formula vero fere eadem erat cum illo, quod solet a Professoribus praestari, nisi quod pro voce profession substituebatur *Veruff vund Amptt*, alio loco omittebatur vox professoribus, et in fine addebatur, auch *Euch* gegen die *Univerfitet* mitt *gebührlidhem* *gehorsamb* vund *ehererpietung* *erzaignen* etc.

Academia interim II. Februarii, a meridie hora tertia per Hermannum Nigidium Rhetorem et Syndicum Illustrissimo Principi, Domino, patrono et inspectori suo, Dn. MAURITIO HASSIAE LANDGRAVIO etc. eiusque coniugi Illustrissimae Dn. IULIANAE Comitissae in Nassau Catzenellenpogen etc. gratulabatur de nova accessione et imperio, ac in primis, quod avita maiorum haec sedes illorum Cels. cessisset, oblatisque aureis poculis duobus, se suaque protectioni ipsorum Celsit. committebat, ac privilegiorum confirmationem ab Illustrissimo principe petebat. Illustrissimus princeps ipse perquam elegantissima et gravissima oratione respondebat, simulque promittebat omnem gratiam, favorem et privilegiorum non tantum confirmationem, sed etiam amplificationem. Ac paulo post, nempe VII. eiusdem mensis in signum suae clementiae et favoris singularis

Fol.94.a. illustrissimus Princeps donavit Academiae Bibliothecam instructissimam, quam reliquerat Comes Dietzensis captivus in Ziegenhain, 700, ut dicitur, florenis emptam. Collegia etiam omnia, omnesque domos et aedificia Academiae una cum Illustrissima Coniuge XV. eiusdem mensis Februarii visitavit, ac de plerisque reparandis restaurandisque deliberandum esse censuit.

Etsi viuo Illustrissimo piae memoriae Principe ac Domino Dn. Philippo Hassiae Landtgravio etc. fundatore huius Academiae liberalissimo collectae per ipsum Rectorem

et viros quasdam integros ab ipso et Senatu Academico constitutos fuerint exactae ac superioribus (ut vocant) collectoribus numeratae: qua de re rescripta quaedam et alia monumenta in archiuo reperiuntur: diu tamen hoc iure Academia caruit. Qua de re Illustrissimus Princeps et Mecoenas noster benignissimus monitus XXVI. Februarii per Eggebrechtum von der Maßpurgk et Ottonem Wilhelmum von Berlepſch archipraefectum in Reinfelß permisit Rectori, ut ipse et Vice-Cancellarius, una cum Decano, Syndico, et quem amplius adesse vellent, deinceps a membris Academiae atque adeo etiam ab Assessoribus Dicasterii collectas exigant, ac superioribus exactoribus Joſhan Claurn eiusque collegis, quique in posterum constituendi, tradant.

Ipsis itaque Kalendis Martiis Rector et Vice-Cancellarius una cum D. Mentzero, Syndico, et Cunrado Scharffio in Consistorio Academiae collectas cogebant, easque non minus ab Assessoribus Dicasterii, quam etiam a caeteris Doctoribus et membris Academicis exigebant. Idem etiam secunda | vice Rector, Ephorus, Syndicus et Oeconomus p̄egerunt XIII. Novembr. huius anni, et exactam pecuniam superioribus collectoribus XXVI. eiusdem mensis Syndicus et Oeconomus numeraverunt. Quamvis autem Assessores Dicasterii difficiliorese ostenderint, atque ut de causa apud Rectorem inquireret, praesidem suum nobilissimum virum, Dn. Iohannem a Dalwich in Tilch III. Martii miserint, tandem tamen, cum Dn. praeses ex Rectore principis mandatum intellexisset, quodque principi placeret, ut Assessores se Academiae, uti olim, adiungerent, paruerunt.

VIII. Martii, hora die undecima, clarissimus vir, Dn. M. Hedericus Lonicerus, professor olim Logices et Consiliarius Principis Ludouici Senioris, nunc etiam in Christo quiescentis, fidelissimus, de Republ. et Academia bene meritus, cum iam ultra annos quadraginta in Academia docuisset, superioribus annis etiam rude donatus, ex hac vita discessit.

XX. Aprilis Iohannes Lubbers Lubbecensis, qui nomen suum non erat professus, et Ioachimus Andreae Sundanus XXI. eiusdem mensis ob insignem petulantiam, indignus ille, qui in matriculam recipiatur, hic, qui deinceps membrum Academiae habeatur, iudicati, e civitate eieci sunt, praesertim cum Ioachinus Andreae in carcerem ex decreto ire nollet. Verum cum adferrent postea plura melioris vitae testimonia, et multis iisque gravibus intercessoribus uterentur, tandem in gratiam recepti ac in pristinum | statum restituti sunt, Ioachimus Andreae quidem XXIII. Septembris, alter vero Iohannes Lubbers VIII. Novembr. huius Anni, poena huic pecuniaria imposita, illi remissa.

*) X. Maii huius anni litigium quoddam inter Universitatem et Commendatorem Balliviae Hassiae Dn. Wilhelmum ab Oenhausen extitit, cui Bonaventura Gauer Studiosus occasionem praebuit. Is in oenopolio ordinis, quod vulgo vocant Die Fernenei, cum quodam e ministris ordinis in certamen usque ad verbera descendit. Ob quam causam Domini de ordine, velut Trapezida [sic] et magister census, Gaur in carcerem deducere conati erant. Moniti autem Domini ordinis a quibusdam, tum et rogati, cum Gaur fidem dedisset de se sistendo etc. dimiserunt. Dn. Commendator autem, cum Gaur fidei

*) *In margine additum est: I et*

datae non satisfaceret, per suos dicitur eum cum fideiussoribus suis citasse. Rector interdixit et ipsi Gauri et fideiussoribus Studiosis, et iussit, ut neque comparerent, neque quicquam solverent: ac placuit Senatus XVIII. Maii, ut Gothofridus Antonii Dn. Commendatori ac coeteris illius ordinis nobilissimis viris nomine Rectoris et Senatus civiliter contradiceret, adhibito prudentiae et amicitiae significandae temperamento. Quod et factum est XXI. eiusdem mensis. Praetendebat Dn. Commendator transactionem quandam cum Dn. Ludovico Hassiae Landtgravio Seniore pia recordationis principe initam: tum et privilegia ordinis, veluti antiquiora. Verum responsum ei fuit, Studiosorum privilegia ratione fori et poenae exigendae ordine ipso esse antiquiora, ut quae in
 Fol.95.b. Auth. habita. C. ne fil. pro patr. sint | fundata. Tandem hoc responsi D. Gothofridus Antonii Senatus a Dn. Commendatore retulit: nolle se Academiae privilegia violare, neque se sperare, quod Academia cupiat ordinis privilegiis quid detrahere, sed cuius sua sarta et tecta esse: cupere se copiam attestationum nostrarum, ut suos etiam audiat. Qua data et hinc inde attestationibus communicatis, Rector exegit poenam a Bonaventura Gauri, cui etiam Dn. Commendator acquievit.

Circa idem tempus videlicet*) XXVI. Aprilis Studiosi quidam in minore, ut vocant, Fermentia cum quibusdam Hombergensibus civibus ad Omam in certamen et ad arma pervenerunt: quorum uni Quaestoris minister ad sedandum tumultum missus gladium ademit et domino suo tradidit, a quo cum Rector repeteret, reddere noluit, praetendens, hunc gladium peccantem esse materiam, ideoque ad se pertinere. Rector contra, imo cum Studiosus sit, qui hac materia peccaverit, ideo non debere Quaestori, sed Rectori. Interea temporis Studiosus civi cuidam hastam in pugna nocturna ademit, eamque Rectori tradidit. Quod cum Quaestor forte intellexisset, mane Rectori praedictum gladium mittit se excusans, quod hactenus domi non fuisset, de hasta autem tacuit. Post triduum vel quadriduum Quaestor repetebat restitutionem hastae, in vim contractus, quem Dn. M. Hartmannus Rector cum Praetore contraxisset. Per Pedellum itaque hastam illi Rector misit. Praetor quoque monitus a Pedello per suum ministrum reddidit Rectori gladium mense Octobri et XII. Decembr. bombardam, qua Studiosus illicite usus erat, significans ita convenisse.

Fol.96.a. XXII. Iulii volente et iubente Principe nostro Illustrissimo Dn. Mauritio etc. ad horam duodecimam omnes Professores in arcem Rector convocavit, ubi et Consul Senatusque Civicus una cum quatuor viris comparuerunt. His omnibus, tum etiam aulicis praecipuis praesentibus Cancellarius D. Sigefridus Clotzius ordine recensuit, quid his diebus de Synodalibus Recessibus anno 1577. Treisae et anno 1578. Marpurgi factis, tum et anno 1579. Cassellis in uniuersali synodo repetitis et approbatis, tum et de redintegrando Decalogo, nec non de ritu fractionis in Coena Dominica docendo et introducendo, tum et de imaginibus quibusdam penitus tollendis cum Reverendis viris D. Henrico Leuchtero Superattendente, D. Iohanne Winckelmanno, D. Balthasare Mentzero et M. Cunrado

*) Vv. videlicet[?] XXVI. Aprilis a manu corrigente, sicut alia in rerum h. a. gestarum narratione interposita sunt.

Theodorico Subdiacono actum esset. At cum perseverent hi Theologi pertinaciter in hac sententia, quod bona conscientia haec probare et docere non possent, atque nunc etiam iis nolint assensum praebere, sed in proposito suo perseverent, Illustrissimum Principem nunc illos clementer dimittere atque velle, ut eius rei Rector, Decanus, Professores, Consul, Senatores et quatuor viri sint memores et testes fideles. Theologi quidem per D. Leuchterum praetendebant, se raptim hisce diebus de illis negotiis egisse et causas commemorasse, ob quas conscientias suas hisce postulatis principis gravatas sentirent, paratos se esse, eas repetere et pluribus de iis conferre cum Ipsius Celsit., si tempus ferat. Princeps se quidem paratum esse ad eiusmodi collationem commonstrabat, modo solidiora et meliora quam hactenus ac nondum refutata adferant. At se certum de eo esse, | nihil posse illos adferre, cui iam ante non sit satisfactum, aut statim possit ei satisfieri. Omissa itaque ulterioris colloquii postulatione, pro clementi dimissione gratias egerunt: quibus Princeps ipse clementiam et seriam protectionem obtulit, modo sint quieti, nec turbent Ecclesiam vel Rempubl.

XXIII. Iulii itaque M. Casparus Sturmii Ephorus rei stipendiariae constitutus et ad professoriam dignitatem evectus est, quam etiam XII. Augusti oratione habita exorsus est. Huic eadem nimirum die XXIII. Iulii, cum Stipendiarii a Rectore in Senatu praesentati ac iussi essent ipsi reverentiam et odientiam promittere, plerique eorum ausi fuere protestari de se non gravandis, pars etiam eorum dimissionem petiit, cum non omnium eadem, ut dicebant, esset conditio: et cum certis conditionibus essent recepti in hunc ordinem, ut ultra illas non urgerentur, oraverunt. At Dn. Professoribus de nullis conditionibus aliis, quam quae legibus et statutis Ephoratus comprehenduntur, constabat. Et cum urgerentur ad enucleandum istas conditiones, conscientiam praetendebant, cum tamen nihil eis, quod ad forum conscientiae pertineret, propositum fuisset. Tantum enim postulabatur, ut novo Ephoro promitterent obedientiam, reverentiam et modestiam. Post multiplicem admonitionem denuo haec stipulata manu promiserunt.

XXV. Iulii Rector de consilii sententia edictum proposuit, idemque XXVI. eiusdem repetiit, et XXVIII. repetendum esse placuit, quo monebantur Studiosi, ut nullam iniuriam | Dn. Theologis et ministris, quorum opera nunc in Ecclesia uteremur, inferrent etc. In exordio eius strictim meminerat, qua occasione illi nunc hic in Ecclesia iussu Principis docerent: ubi his verbis utebatur: Et dimissionem peterent reverendi et clarissimi viri Theologi nostri, clementer dimissi sunt. Haec verba, dimissionem peterent, dimissi, Theologi aegre ferentes 27. Iulii sub crepusculum ad Rectorem miserunt D. Mentzerum et M. Cunradum Theodoricum, qui istis verbis contradicentes protestati sunt, ac si haec suam suorumque collegarum laedant existimationem, quia neque dimissionem petivissent, neque resignassent, cum neutrum bona conscientia, veluti in legitima vocatione constituti, potuissent. Quibus varie responsum est, tum quod ex consequente voluissent, tum quod Dn. Cancellarius usus, Daß sie erwöhlet vnd gewöhlet Ihrer Dienste bei Kirchen vnd schulen lieber (oder ehe) erlassen sein etc.; tum quod Rector maluit mollius loqui, ut sermo in neutrius redundaret praeiudicium; tum denique, quod possit

videri simplex positum pro composito, peterent pro appetere, et rem eodem redire. Quae omnia prolixius adscripta sunt ipsi programmati in archivum recondito: unde si opus fuerit, repeti illa possunt.

Fol.96.d. XXVIII. Iulii Illustrissimus princeps ac Dominus Dn. Mauritius Hassiae Landt-gravius etc. princeps, Dominus ac Mecoenas noster clementissimus hora prima pomeridiana in auditorio Ictorum ad Lanum e Cathedra in frequentissimo Professorum, Doctorum, Studiosorum caeterorumque Civium Academicorum coetu gravi, perdocta et elegantissima oratione ex tempore et memoriter habita prolixè recensuit, quid cum dimissis Theologis actum, et quibus de causis pie et iure approbanda recusassent, et quam infirmae istorum rationes fuissent ostendit: tum etiam quomodo et quo ordine clementer dimissi. Laudem vero eruditionis magnam eis attribuit. Hortatus deinde est studiosos ad obedientiam, et ne temere de his rebus iudicent, nec quicquam metuant de gravamine conscientiae, neque aliis credant, qui secus rem enarraturi. Rectorem quoque et professores hortatus est, ut huius actus, quique cum Theologis dimissis praeteriisset, essent memores, tum ut et suum faciant officium, se velle auctoritatem ipsorum tueri et conservare. Qua finita, nomine Academiae Dn. Hermannus Vulteius Celsit. ipsius gratulatus est gratiasque egit pro tam clementi et plus quam paterna affectione erga patriam, Academiam et studiosam iuventutem etc.

Hora quarta eadem die post vespertinam concionem ad universos cives, seu oppidanos Marpurgenses Germanicam eiusdem prope argumenti orationem habuit. Orationis dispositio in Archivum Academiae recondita est, manu principis illustrissimi propria consignata.

Et cum eadem die Stephanus Ritter Grunenburgensis theses philosophicas affixisset, quibus titulum fecerat: in illustri illustrissimorum Hassiae principum Academia Marpurgensi etc. theses illae XXX. eiusdem a Rectore confiscatae sunt, proposita gravi poenae comminatione.

Fol.97.a. III. Augusti Illustrissimus Princeps hora octava matutina ad Stipendiarios, praesente Academiae Senatu, peculiarem habuit orationem vere doctam, multis argumentis et exemplis refertam, qua Stipendiariis quibusdam exprobat, quod novo Ephoro recusassent obedientiam, reverentiam et modestiam promittere, suamque praetendissent conscientiam; id ipsos non decere, et hoc adversari legibus Universitatis: siquidem ipsorum esse tolerare, erudiri, obtemperare, modestiam sectari. Causas itemque repetiit et amplificavit, cur Theologi quidam dimissi: institutique sui rationem reddidit prolixam et gravissimam, proponens exempla piorum Regum, Imp. principum adeoque maiorum suorum. Addebat nullius se conscientiam cogere vel opprimere velle, sed remittere se eos ad verbum Domini, ad testimonium, ad praeceptores, ut cum iis conferant. Admonuit tandem omnes, ut Theologorum dimissionem non appellent expulsionem et eiectionem.

Quam foeda et detestanda seditio VI. Augusti sub concione M. Valentini Schoneri Superattendentis de idolis tollendis et redintegrando decalogo, tum et de persona Christi, dum Synodales recessus inciperet e Suggestu recitare, pravo quorundam civium studio

Fol.97.b. a plebe coorta sit, ob id, quod sparsum erat, idola, quae supererant, sublata iri, plus quam notum est, et publicum ea de re scriptum extat*). Nisi vero studiosi auxilio subsidioque fuissent Dn. M. Schonero, caeterisque verbi divini | ministris, de ipsorum et forte etiam professorum quorundam vita actum fuisset. Contempta enim omni autoritate et dehortatione honorum virorum plus quam beluino furore in templum adeoque etiam in locum altiorem, quem Academia sacrarum concionum audiendarum causa ab exordio huius Scholae sanctum et inviolatum occupaverat, irruerunt, inde extractos DEI ministros, et male mulctatos e templo eiecerunt. Quam ob causam et quod eo loci idolum extabat, cuius gratia adeo improbra tempestas extiterat, totum hoc theatrum, veluti prophanatum una cum idolo destructum est datusque est alius Rectori et Professoribus locus, nempe ex quo antea Illustrissimi Hassiae Principes solebant conciones sacras in hoc templo audire: quem nunc Academia occupat.

Duo e Stipendiariis, videlicet M. Hesselbein Francobergensis, et M. Iohannes Megebachius, atrociam, contumeliosam et ad seditionem quodammodo spectantia verba in principem superioribus diebus evomuerunt. Quod cum ad principem delatum esset, et convicti testibus peccatum non agnoscerent, Princeps illos IX. Augusti sibi tradi voluit, criminaliter contra eos acturus. Hos igitur ea die Rector ipsius Cels. custodiae permisit: qui postea etiam flagitii illius causa relegati sunt.

Fol.98.a. XV. Augusti confrontatio captiuorum civium in arce instituebatur, et cum ad eam rem quorundam studiosorum praesentia opus esset, iubente Principe Rector vocatos ad se studiosos secum in arcem produxit, et ex iis, quid de singulis captivis, qui illis sistebantur, scirent et deponere possent, interrogavit, praesente M. Dorstenio Secretario et Quaestore. Testes etiam a Fiscali nominati studiosi per Rectorem ac Syndicum ad requisitionem Praetoris in Consistorio Universitatis examinati sunt XXV. Septembr.

XVIII. Augusti reverendus et clarissimus vir Dn. Iohannes Moltherus SS. Theologiae Doctor peroravit et sequenti die professionem Theologicam exorsus est.

XXI. Augusti Illustrissimus Princeps D. Mauritius Academiae restituit templum Franciscanum, quod collegii est Pomerii, eiusque claves per Dn. Iohannem Wolfium, M. Iohannem Hartmannum et Philippum Rodingum Rectori clementer reddidit.

XXIII. Augusti Catharinus Dulcis peroravit Gallicam et Italicam linguam professurus.

Ipsis Kalendis Septembr. M. Georgius Cruciger Logicae professor designatus peroravit et professionis suae initium fecit.

Fol.98.b. XII. Octobris Rectore et Dn. D. Hermanno Vulteo, primario Antecessore, praesentibus Illustrissimus Princeps Abrahami de Bibram, Equitis nobilis Silesii, olim studiosi nostri, petitioni pro restitutione adversus sententiam banni, quam et obtulerat ante, et in memoriam ipsius Cels. revocaverat Dn. D. Vulteus, locum | dedit, eumque adversus sententiam illam banni in integrum restituit, bannumque abolevit, ac reddi voluit illi

*) *Significatur liber, qui a. MDCV bis editus est Marpurgi ita inscriptus: Historischer Bericht der newlichen Monats Augusti zugetragenem Marpurgischen Kirchen-Händel.*

supellectilem, quae annotata erat. Vulnus enim, quod Sobben infixerat, magis incuria medicorum et itineris immaturi nimia molestia, quam re ipsa lethale fuisse dicebatur: neque ex proposito vel dolo malo, sed in rixa per iram et propter nimiam vulnerati petulantiam Sobben ingessisse constabat.

XV. Octobris annuente principe clarissimus vir Christophorus Deichmannus in collegium Ictorum cooptatus est. Et cum abire a nobis gestiret D. Gothofredus Antonii*), postea etiam ad hanc Academiam iussu Principis et suffragio Senatus vocatus est D. Antonius Matthaeus professor Herbornensis: qui operam ad profitendum iura suam XXIII. Decembr. Academiae addixit.

Quoniam autem amplissimus et clarissimus vir Dn. Hermannus Lersnerus ICTus annorum septuaginta, cum ultra annos quadraginta et unum iura publice docuisset, ac Vicecancellarii munus in hac Academia ad annos viginti sex administrasset, rude donari optavit, idque ab Illustrissimo Principe nostro obtinuit. Igitur XV. Octobris a munere professorio, XXIII. Novembr. a Vicecancellarii functione liberatus est rudeque donatus, ut integro stipendio, tanquam bene de Republ. et Academia meritis, utatur fruatur, quamdiu hic apud nos Marpurgi permanserit. Tertius hic fuit Academiae Vicecancellarius, vir gravis, virtute et familia clarus. Successerat in hoc officio patruo suo D. Iacobo Lersnero ICTo.

Fol.99.a. Eadem autem die XXIII. Novembr. ex mandato Illustrissimi principis in consessu omnium professorum Rector Viro clarissimo et consultissimo Dn. Hermanno Vulteio ICTo eximio, professori iuris primario et assessori summi Dicasterii Hassiae solertissimo, officium Vicecancellarii, quo dignum paulo ante Academia illum iudicaverat ac principi nominauerat, commendavit, idque ei principali autoritate confirmavit, solenni, recitatis prius illis, quae ad officium eius pertinerent, interposita stipulatione: ut tanto minus alii aegre ferant, si forte ei cum ipsis agendum sit: lex quippe et stipulatio illa solennis ei huiusmodi iniunxerunt.

Rationes Academiae hoc anno certas ob causas consueto tempore auditae non sunt, sed dilatae usque ad XVIII. Novembris: tum primum redditae sunt. Illustrissimus Princeps Dn. Ludovicus iunior Hassiae Landtgravius etc. Darmstadinus Academiae exactoribus, quos habet Grunbergiae, Alsfeldiae et Gissenae, mandaverat, ut protestarentur de iure sui principis, quod eius Cels. irrequisita rationes haberentur. Verum repetita est Academiae contradictio et protestatio, quam Anno MDCIII die XXVI. Decembris Darmstadinis opposuerat. In qua isti acquieverunt rationesque suas reddiderunt.

Iohanni Cunrado Cellario Butzbachiensi iuris studioso e Christina uxore sua duae filiulae natae sunt initio Iulii, cum vix decem vel undecim septimanarum praeteriissent, ex quo eam publica benedictione curasset sibi copulari. Quam ob causam a Rectore ad poenam luendam evocatus est. Is autem sufficienter docebat, eam ante annum et amplius Fol.99.b. sibi desponsatam esse, ac nuptias praeterito anno MDCIII. | circa initium Octobris, omnibus iam praeparatis, celebrare voluisse, eaque spe imprudenter cum sponsa con-

*) De hoc viro primum inter Marburgenses, tum inter Gissenses Ictos claro egit Loth. Seuffert in oratione academica a. 1881 Gissae habita et edita.

gressum, unde gravida facta: nuptiarum vero festivitatem subitaneo illustrissimi piae recordationis principis Dn. Ludovici Senioris Hassiae Landtgravii etc. obitu fuisse impeditam. Ac praeterea in puerperio uxorem suam, magno suo malo, obiisse, relictis post se duabus illis parvulis filiabus. Ideoque rationem sui haberi, ac ut mitius secum agatur, cum turpiter scortatus non sit, sed quicquid eius acciderit sub specie et spe matrimonii factum sit, petiit. Re ad Senatum relata, placuit, ut stricte cum ipso non agatur, sed interposita acerrima obiurgatione poena aliqua exigua decernatur. Quod etiam mense Decembri factum est.

Sub finem huius anni iuramentum fidelitatis in Senatu praestiterunt quoque M. Wigandus Lonicerus, ut qui 4. Februarii abfuerat, itemque M. Schrott, et M. Wigandus Kuhl, famulus publicus. D. Cunradus Pistorius, etsi 4. Februarii non aderat, sequenti tamen die comparuit, et in aula iuravit.

Etsi vero hic annus Academiae satis molestus, et administratoribus difficilis fuit, trium tamen illustrium promotionum celebritate excelluit: quarum prima die Lunae XV. Aprilis celebrata est. Ea enim die clarissimus vir Dn. Gothofredus Antonii ICTus, et Institutionum professor dignissimus honores et titulos Doctorae in utroque iure contulit in clarissimum virum Dn. Christophorum Deichmannum, nunc etiam iuris professorem: qui nuptias cum hac festivitate coniunxit, uxorem ducens eximiam virginem Christinam
Fol.100.a. clarissimi, | consultissimi amplissimique viri Dn. Hermannii Vultei ICTi primarii, et nunc etiam Academiae Vicecancellarii filiam.

Altera fuit IX. Augusti: In medio armorum strepitu Academia togata novem eleganter doctos adolescentes prima laurea exornavit, perorante clarissimo et excellentissimo viro Dn. Nicolao Braun, Medicinae Doctore et professore Physico.

Tertia XIX. Decembris secuta est. Qua die viginti sex egregie docti viri et inter hos ornatissimus vir Dn. Georgius Cruciger Mersburgensis Misnicus*) absens tanquam praesens (ob digiti enim sectionem coram esse non poterat) Logicae professor magisterii dignitate a clarissimo ac doctissimo viro Dn. M. Iohanne Hartmanno Mathematicum professore insigniti sunt.

Postremo hic admonendi sumus, orationem funebrem de vita et obitu Illustrissimi piae memoriae Principis ac Domini, Dn. Ludovici Senioris, Hassiae Landtgravii etc., quae superiore anno propter impedimenta consultissimo viro Dn. Hermannio Vulteo, ICTo eximio et Antecessori primario, cui hoc officium ab Illustrissimo Principe ac Domino, Dn. Mauritio, Hassiae Landtgravio etc. Principe, Domino ac patrono nostro clementissimo, clementer demandatum erat, obiecta haberi non potuit, dominica Esto mihi, quae erat X. Februar., in nobilissimo et amplissimo legatorum, praesidum, consiliariorum, professorum, senatorum, ac aliorum bonorum virorum consessu ac frequentissima studiosorum corona habitam ac typis excusam esse. Sancta enim est et erit Academiae tanti Principis memoria.

In D. Deichmanni nuptiis, quarum supra etiam mentio facta est, studiosi quidam,
Fol.100.b. inter quos etiam Iohannes | Lubbers Lubecensis erat, in Curia Civica a prandio, telis et

*) *Vv. Mersburgensis Misnicus superscripta sunt ei quod antea scriptum erat Wittebergensis. Pater eius Gasparus ante eum natus professor Wittebergensis fuerat.*

pugnis congregiebantur. Rector a Senatoribus quibusdam rogabatur, ut interposita autoritate sua sedaret tumultum: quod et fecit. At cum Iohannes Lubbers mandato Rectoris parere nollet, iussit claves carceris adferri et praefectum vigilum adesse, qui una cum Pedello ipsum recta ad carcerem duceret. Contra hoc Rectoris mandatum Consul et quidam Senatorum intercesserunt ac protestati sunt de iure ac privilegio suae curiae eiusque libertate: quia fas non sit Rectori manus iniunctionem in quenquam eo loci exercere. Rector contrariam protestationem opposuit, asserens sibi ius in studiosos petulantes esse non tantum in hac curia, sed quovis etiam alio huius civitatis loco, adeoque in domo Teutonica; ipsorumque confessione obtinuit, Consulem et Senatum in curia sua non habere ius apprehendendi, ne quidem in civem suum, sed hoc esse Quaestoris et Praetoris: Neuter eorum, inquiebat Rector, in studiosos hanc potestatem habet, nisi ipso facto existant exclusi: itaque soli illam potestatem in studiosos Rectori, etiam in hac curia, superesse. Interim refractarius ac caeteri tumultuantes sponte discesserunt.

Fol.101.a. Paucos post dies Senatus ad Rectorem scribam suum M. Stockhausen mittit, ac postulat studiosos illos, qui praedictam petulantiam in Curia exercuissent, sibi exhiberi aut eos cogi, ut mulctam Reipublicae in usum pauperum convertendam solvant. Rector huic postulationi | Senatus contradixit obstestatusque est, se id non facturum, sed ius Academiae sartum tectumque conservaturum, et in nocentes animadversurum: quod et fecit, ac studiosis interdixit, ut ne minimum quidem Senatui darent, per se vel per alios. Subiecit Scriba, Michaëlem Stoss Senatui pro Iohanne Lubbers Lubecensi satisfactorum esse. Rector respondit, Iohannem Lubbers non esse, neque fuisse in numero studiosorum, quoniam nomen suum non fuisset Rectori professus: ideoque hoc Michaëlis Stossen factum neque Academiae neque studiosis praeiudicare posse: tametsi nec hoc quidem approbet, et se malle, ut cum poenam satis magnam propter hanc suam petulantiam Lubbers subeat, Michaël Stoss ab eiusmodi solutione absteat: atque ideo se huic quoque pro iure Academiae conservando contradicere. Post restitutionem autem hac de re interrogatus Lubbers respondit, se nihil Senatui solvisse, neque mandasse Michaëli Stossen, ut pro se quid daret, neque Stossen a se hoc nomine quicquam reddi petivisse. Quodsi etiam is aliquid, se ignorante, praestitisset, id se nolle ratum habere, neque refundere.

Simile quid in fine huius anni Senatus a Rectore per ministrum suum postulavit adversus Dn. M. Goclenii, tum forte absentis, uxorem. Sed idem responsum datum est.

Fol.101.b. A praetore, Consule et Senatu Wetterano per literas, quae in archiuo conservantur, apud Rectorem XII. | mensis Iunii accusabatur Iohannes Funckius Sylvani Wetterani filius ob vim fratri et aliis domi illatam, minas et quaedam alia Wetteris perpetrata. Rector aequitatem postulationis illius perpendens reum carceri mancipavit, donec Senatus nomine Secretarius Wetteranus pro eo intercederet.

Post tenebras lux.

Iohann. Goeddaeus D. et Pandectarum Professor haec vltima Decembris anni MDCV memoriae caussa adscribi curavit, eademque sssit.

(1606.)

Fol.102.a. ANNO POST NATUM CHRISTUM Salvatorem nostrum unicum Millesimo sexcentesimo sexto Calendis Ianuariis concordi votorum et suffragiorum consensu Academiae Marpurgensis Rector electus est Ioannes Wolffius Medicinae Doctor et professor primarius, sub cuius Rectoratu quae sequentibus paginis continentur in album Academiae inscripta sunt.

Nomina Studiosorum.

	Wilhelmus Gundelachius Lichtenauensis Hassus.	8. Ianuarii.
	Iohannes Zindelius Allendorphensis Hassus.	8.
	Melchior von Rechenbergk Silesius Nobilis.	27.
	Nicolaus Schweinsbergerus Dreisensis Hassus.	4. Martii.
	Chilianus Semlerus Schmalcaldius Hassus.	12.
	Renatus de Havordo Perisensis Gallus.	1. Aprilis.
	Heniricus zum Dael Rigalivonus.	8.
	Iohann van der Edt Bremensis.	9.
	Albertus Dreckelius Bremanus.	21.
	Ionas Meinsterlin Lendsbergensis Trans-Rhenanus.	29.
	Iohannes Heniricus Altstedius Bellersbachensis Nassovius.	29.
	Thomas Papillonius Parisiensis.	1. Maii.
	Heniricus Leuringius Melricensis Hassus.	13.
	Iohannes Molterus Hassus Allendorffensis.	14.
	Iohannes Leibertus Merdenhagensis Hassus.	14.
Fol.102.b.	Andreas Bennonius Corbachiensis.	14.
	Ioannes Vätterus Francofurtensis.	14.
	Ioannes Schradius Solmensis.	14.
	Hildebrandus Schefferus Holtzhemensis Wetterauus.	} 14.
	Iohannes Daniel Bachman Mintzenbergensis.	
	Hermannus Nobisius Cassellanus Hassus.	14.
	Nicolaus Sixtinus Marpurgensis.	15.
	Reinhardus Sixtinus Marpurgensis.	15.
	Iohannes Dolaeus Grebensteinensis Hassus.	15.
	Iohannes Eberhardus Cellarius Wolfersheimensis.	15.
	Daniel Richwinus Eschweccensis Hassus.	15.
	Harco Henirici Ostershusianus	II. stud. 9.
	Ioannes Winandus Rhedinghoven Dusselopolitanus Montensis.	9.
	Georgius Wendelius Cassellanus.	12.
	Iohannes Iuditus Hofgasmariensis.	} 16.
	Chunradus Gersting Grebensteinensis.	
	Nicolaus Emmelius Wilfersheimensis.	
	Ioannes Emmelius Wilfersheimensis.	

	Georgius Hein Helmershusanus Hassus.	19. Maii.
	Samuel Gentersbergius Bipontinus.	21.
	Rudolphus Hospinianus Tigurinus.	22.
	Arpius Almars Bremensis.	26.
	Iohannes Herttius Cassellanus.	28.
	Cristophorus Praediger Allendorphensis Hassus.	30.
	Georgius Crato Wetzflariensis.	2. Iunii.
Fol.103.a.	Otto a Mandelsloe Bremensis. }	7.
	Iohannes Erasmi Bremensis. }	
	Ernestus Robbece Gronavius Brunsuicensis.	7.
	Antonius Stolkius Mintzenbergensis.	20.
	Iohannes Meyer Stetinensis Pomeranus.	25.
	Daniel Halbach Regiomontanus Borussus.	26.
	Andreas Ambrosius Worlicianus Anhaltinus.	10. Iulii.
	Martinus Brei Norinbergensis.	11.
	Schonbergius Bruno Bock a Wolffingen Saxo.	12.
	Smertinus Groetthus Decklenburgicus.	14.
	Paulus Lempereur Coloniensis.	15.
	Henricus Langschedius Hammonensis.	15.
	Iacobus a Wetten Arneimogelderius. }	
	Arnoldus Rudenbor Campensis Transisulanus. }	15.
	Ioannes Iacobus Irmingerus Heluetius Tigurinus. }	
	Ioannes Iacobus Bromerus Tigurinus. }	22.
	Iohannes a Rechenbergk Sulesius [<i>sic</i>].	23.
	Iohannes Schultze Megapolitanus. }	
	Dauid Beggarovius Pomeranus Treptophiensis. }	31.
	Gerlachius a Vullen Frisius orientalis.	4. Augusti.
	Lotarius Brewer Oberwinteranus ducatus Iuriacensis [<i>sic</i>].	5.
	Valentinus Praetorius Stendaliensis Marchicus.	7.
	Christianus Baro de Walstein Bohemus.	31.
Fol.103.b.	Georgius Baro de Walstein.	31.
	Georgius Boschius Altorffinus.	31.
	Salomon Boer ipsorum minister.	
	Antonius Anshelmus Hamburgensis.	3. Septembris.
	Iohannes Georgius Dhen Dresdensis Misnicus.	8.
	Henricus Potgiesser Hammonensis Westphalus.	9.
	Iohannes Georgius Huls Bambergensis.	9.
	Henricus de Stange Silesius.	22.
	Melchior von Sidlitz Silesius. }	
	Nicolaus von Zeidlitz Silesius. }	22.

	Ernestus Stadman Onoldinus Francus.	23. 7bris.
	Hieronimus Fridericus Isbrandi Frisius.	27.
	Adrianus Alphaeus Northeimensis. }	30.
	Petrus Fellermannus Bremanus. }	
	Arnoldus Stanarius Cassellanus Hassus.	16. Octobris.
	Iohannes ab Ende Rotenbergensis Hassus.	16.
	Antonius Franck Hannoveranus Saxo.	16.
	Matthias Quad von Wickradt.	
	Iohannes Freundt Hammonensis Westphalus. }	17.
	Henricus Freundt Hammonensis West. }	
	Reinhardus Sonius Marpurgensis.	17.
	Cristophorus Limpurgius Crucimontanus Hassus. }	
	Bartolomaeus Sterckius Lichensis.	14.
	Iohannes Hintzius Stadensis Saxo.	21.
Fol.104.a.	Iohannes Adolphus Pincier Stadensis Saxo. }	22.
	Eberhardus Henricus Pincier Herbornensis. }	
	Henricus Wetzelius Hofgasmarianus Hassus. }	24.
	Iohannes Strack Cassellanus. }	
	Iohannes Bussius Gambacensis. }	22.
	Nicolaus Michael Wilfersheimensis. }	
	Henricus Wetzelius Grebensteinensis. }	25.
	Thomas Wetzelius Grebensteinensis. }	
	Arnoldus Romphius Decklenburgensis. }	25.
	Iohannes Brewerus Steinfurtensis. }	
	Henricus Grosvatterus Hammonensis Westphalus.	27.
	Iustus Streidhofius Laspheus.	27.
	Iohannes Kantengiesser Grebensteinensis.	29.
	Baltasar Zanius Glogoviensis Silesius.	29.
	Beiamin Vrsinus Sprottasilesius. }	
	Paulus Ieschinius Pragensis Bohemus. }	
	Tobias Gerlachius Fachhensis.	29.
	Martinus Benckendorff Francofurtanus Marchicus.	31.
	Ioannes Georgius Rosinus Pragensis. }	31.
	Elias Rosinus Pragensis. }	
	Chunradus Schweitzereissen.	
	Erhardus Rulnannus Bialensis Helvetius. }	1. Novemb.
	Ioannes Ostvaldus Wildenbergerus Schonreinensis. }	
Fol.104.b.	Georgius Behr Paderbornensis.	6.
	Ioannes Schwederus Arnsbachianus Hassus.	8.
	Laurentius Kochius Sontranus Hassus.	18.

Heniricus a Plettenbergk Livonus.	29. Novembris.
Thomas Dubinus Masricensis Morauus.	}
Iohannes Paulus Egeranus Voitlandus.	
Paulus Kutnawer Pragensis Bohemus.	
Hermannus Burchman Hohenkirchensis Hassus.	15. Decembris.
Reinhardus Schefferus Marpurgensis.	}
Iohannes Sigfridus Klotzius Marpurgensis.	
Hieronimus Wendelius Helmershusanus Hassus.	
	26.
	31.

Nomina Paedagogicorum hoc anno 1606 in album Academiae receptorum.

Inscripti sunt quinquaginta septem, inter quos:

	Philippus Theophilus a Rhe Lichensis.
Fol.105.a.	Hyeronymus a Clauburg Franckfurtensis.
	Ioannes Huldericus Grobius Tigurinus.
Fol.105.b.	Nicolaus Vigelius Marpurgensis *).

Fol.106.a. Notabilia, quae hoc anno contigerunt pauciora, ea tamen fuere quae sequuntur.

Nona Martii ob divini nominis blasphemias, in optimates sparsa convitia, contumelias et petulantissimam contumaciam qua Magistratui Academico restitit, aliaque insuper facinora delictaque plurima publico Decreto Academico ad templum affixo cum infamia relegatus est Iohannes Burckel Bareuthensis Franco-Voitlandus.

Decima octava Martii Iuramentum Academiae corporale praestiterunt D. Antonius Matthaeus, Institutionum: M. Georgius Cruciger, Logices: Catharinus Dulcis Linguarum exotericarum, Professores, recens in numerum doctentium cooptati.

XVIII. Aprilis Illustrissimus Princeps ac Dn. Dn. MAURITIUS Hassiae Landgravius, Comes Cattimelibocorum, Deciorum, Zigenhainorum et Niddanorum etc. Dn. ac Princeps noster Clementissimus, ad suscipiendam e Babtismo Filiolam recens natam AGNETEN Senatam Academicum clementer invitaverat. Ad horum itaque solennium expeditionem ablegati sunt Academiae Rector Iohannes Wolffius Med. D. et M. Iohan. Hartmannus Professor Mathematicus, cum honorario XVI solidorum Portugallensium, quod Senatus Academicus Illustrissimae Puerperae in submissae congratulationis testimonium offerri decrevit.

In numerum Theologiae Professorum cooptatus est 13. Iunii M. Raphael Eglinus Iconius Tigurinus stipendio 160 fl. extraordinario.

Fol.106.b. Eodem die pro ministerio Rectori et Senatui Academico | item custodia Studiosis noctu praestanda a Senatu Academico solito stipendio conductus est datis in hanc rem

*) *Hic idem esse videtur, cuius in Striederi vol. XVI. p. 330 mentio fit.*

literis et receptis ab eo reversalibus, fideque per dextrae exhibitionem iurisiurandi loco praestita Christophorus Reineck, Vigilum Praefectus.

Mense Octobri Illustrissimus ac Potentissimus Princeps Dn. Dn. MAURITIUS Hassiae Landgravius etc. Reverendissimum et Illustrissimum Principem, Dn. Dn. OTTONEM, Abbatiae Hersfeldensis administratorem electum, Hassiae Landgravium, filium suum primogenitum dilectum, adiunctis viris Nobiliss. ac strenuis D. Iohan. Schwertzell, et D. Reinhardo a Baumbach, et aliis, Marpurgum ablegavit cum literis creditivis, quas vocant, ad Dn. Praesidem provincialem Lani Rudolph. Wilhelmum Raw, Academiae Rectorem Iohan. Wolffium, D. Vulteium, D. Sigefridum Clotzium et D. Christianum Andreae, ut adiunctis D. Schonfeldio et M. Goclenio progressus eius, quos hoc anno in pietate, literis, ac artibus humanioribus fecerat, solenni examine probarentur: quos quia egregios imo maiores, quam pro captu eius Celsitud. sperarentur, ostendit, testimonium eius rei publicum ad Illustrissimum Parentem sub Sigillo Academico datum est.

Promotiones hoc anno celebres habitae sunt sequentes: I. Baccalaureorum X. d. 20. Augusti perorante et insignia conferente D. Petro Hermanno Nigidio Rhetorices Professore.

II. Magistrorum XIII. Decemb. d. 18. Promotionis Actum ex lege dirigente D. Hermanno Kirchnero I. U. D. et Historiarum Professore, tum temporis Facultatis Artium Decano.

III. Doctoralis in Facultate Medica, 22. d. Decembris, Theodori Corbaei Herfordensis Westphali et Samuelis Gentersbergeri Bipontini, ritus et insignia conferente D. Henrico Ellenbergero Med. D. et Professore.

Fol.107.a. IIII. Itidem Doctoralis Medica, 29. d. Decembris, M. Ioh. Hartmanni, Professoris Mathematici, infulam Medicam rite ipsi imponente Academiae Rectore D. Ioh. Wolffio, Med. D. et professore primario.

Iohannes Wolffius med. D. et professor etc.

Fol.107.b.
vac.

(1607.)

Fol.108.a. ANNO A NATO CHRISTO Servatore nostro Millesimo sexcentesimo septimo, Cal. Ianuarii ex more electus et renunciatus est Academiae Marpurgensis Rector, IOHANNES HARTMANNUS, Philosophiae et Med. D. Professor Mathematicum Ordinarius: sub cuius Academica administratione ea quae insequuntur in Matriculam Universitatis relata sunt Studiosorum Nomina:

Regnerus Parels Frisius Occidentalis.	Ianuarii d. 10.
Gotofredus Eberhardi Chreftelbacensis Solmeius.	16.
Iulius Etzlerus Wittebergensis.	19.
Laurentius Bidermannus Witebergensis.	19.
Georgius Gauer Reinhardsbrunnensis Thuringus.	22.

	Georgius Pottkamner Pomeranus.	Februarii	11.
	Iohannes Wetterus Leucopolitanus Moravus.		28.
	Marcus Rüttimeierus Helvetius Bernas.	Martii	17.
	Mathias Schoten Frisius Occidentalis.		20.
	Boccatius Hopperus Frisius Occidentalis.		20.
	Evardus Boner Frisius Occidentalis.		20.
	Iohan. Valentinus Wetzel Osthoviensis Palatinus.		24.
	David Scandellus Boleslaviensis Silesius.		24.
	Robertus Redmerus Anglus.	Aprilis	1.
	Iohan. Rodolphus Stahelius Tigurinus.		1.
	Christophorus Breutingerus Tigurinus.		1.
	Ioh. Casparus Schnitzius Tigurinus.		8.
	Christophorus Uchtemannus Bremensis.		10.
	Gotofredus Stephani Weilburgensis Nassovius.		10.
	Henricus Ruperti Densteti-Turingus.		10.
	Erasmus a Gersdorff Nobilis Silesius.		12.
Fol.108.b.	Iohannes Up der Wortt, Stadensis Saxo.	April.	16.
	Christianus Molitor Spangenbergensis Hassus.		25.
	Casparus Aschenbornerus Waldcappellensis Hassus.		27.
	Iohannes Simonides Embdanus.		29.
	Iohannes Germete Volchmariensis.		30.
	Hillebrandus Küen Grebensteinensis Hassus.		31 [<i>sic</i>].
	Hermannus Dalensis Coloniensis.	Maii	1.
	Iohannes Mattencloet Düsseldorpensis Clivius.		8.
	Martinus Geisius Braunfelsensis Solmeius.		8.
	Bernhardus Bornerus Braunfelsens. Solmeius.		8.
	Ludovicus Engelhard Sulganus Suevus.		8.
	Matthias Werlichius Scelo Turingus.		8.
	Georgius Summer Neagoraeus Palatinus.		11.
	Michael Stuckerodius Rotenbergens. Hassus.		13.
	Mathias Stanislaus a Drokoiro Eques Polonus.		13.
	Iohan. Paris a Drokoiro Eques Polonus.		13.
	Iohan. Stephanus Bal Hoczew Eq. Polonus.		13.
	Mathias Zabawski a Zabawu Eq. Polonus.		13.
	Samuel Wtostowski Polonus.		13.
	Iohannes Krogulecki Polonus.		13.
	Sigismundus Zidelius Rosemontanus.		13.
	Iohan. Iacob Manuel Bernas Helvetius.		14.

	Ioh. Franciscus a Wattenwiel Bernas Helvetius. Maii	14.
	Ioh. Iacobus Kraus Stuckardianus Wirtenbergicus.	15.
	Ioh. Wilhelmus Kraus Stuckardianus Wirtemb.	15.
	Marcus Ehemius Heidelbergensis Palatinus.	15.
	Christophorus Drachitel[?] e Sainis Saxonis.	16.
	Christoph. a Skopp. in Barchaw Nobilis Silesius.	16.
	Ioh. Ernestus a Nostitz in Thesaw Nobilis Silesius.	16.
Fol.109.a.	Melchior a Loeben in Milckal: Nobilis Silesius.	16.
	Ioh. Georg. a Ponnikaw in Elsdra: Nobilis Lusatus.	16.
	Hiobus a Saltza in Eberspach: Nobilis Silesius.	16.
	Georgius Vechnerus Freistadiensis Silesius.	16.
	Ioh. Clotzius Burckelbacensis Witgensteinius.	16.
	Adamus Bichardus Eschenbacensis Waldecus.	16.
	Wennemarus a Bodelschuing, in Bodelschuing: Nob. Westph.	19.
	Bernhard. de Westerhold in Lembeck: Nobil. Westphalus.	19.
	Wesselus a Bodelschuing in Bodelschuing: Nob. Westph.	19.
	Bernhardus Oer Westphalus.	19.
	Iohannes Senger Cassellanus.	20.
	Ioh. Rilsky de magna Rilsko: Eq. Polonus.	25.
	Franciscus Rilsky de magna Rilsko: Eq. Polonus.	25.
	Iacobus a Bruck Angermund. Silesius.	25.
	Samuel Milicius Polonus.	25.
	Andreas Buelski de Bujaly Eq. Polonus.	25.
	Nicolaus Sekerka a Sedezicz. Bohemus.	25.
	Wilhelmus Kaplirz a Sulevitz Bohemus.	25.
	Conradus Fontanus Eschwegensis Hassus.	27.
	Ioh. Hosbachius Rembacensis Hassus.	27.
	Sibrandus Burmania Frisius Occidentalis.	30.
	Henricus Curius Haselunnensis Westphalus. Iunii	2.
	Casparus Menningus Bremensis.	5.
	Unico Manninga a Kniphausen Nobil. Frisius Orient.	5.
	Carolus Fridericus a Kniphausen Nobil. Fris. Orient.	5.
	Ludovicus Freyntag Frisius Orientalis.	5.
	Carolus Caesar Avencontanus Isenburgicus*).	12.
	Albertus Molnavus Spenziensis Ungarus.	18.
	Iohannes Troidenerus Anhaltinus.	19.
Fol.109.b.	Laurentius Leuchterus Cassellanus.	20.

*) Hoc nomen deletum et in margine adscriptum est; Vide annum 1610.

	Martinus Vierthalerus Cothenus Anhaltinus.	Iulii	31.
	Mathias Engelhard Argentinensis.	Augu.	4.
	Iohannes Kaltenbach Zuitphanio Geldrius.		8.
	Hermannus Schimmelpfennig Zuitphanio Geldrius.		8.
	Andreas Laelius Stokholmensis Suecus.		15.
	Wilhelmus Scleidanus Eiflius.	Septemb.	4.
	Daniel Funckius Retemensis Luneburgicus.		15.
	Ericus Dranewardus Stockolmensis Suecus.		22.
	Henricus Lucius Bremensis.		25.
	Ioh. Theodoricus Petrzwaldsky Moravus.		25.
	Elias Acontius Trebizensis Moravus.		25.
	Nicolaus Acontius Trebizensis Moravus.		25.
	David Maserus Bernas Helvetius.	Octob.	2.
	Conradus Stantzius Bernas Helvetius.		2.
	Samuel Dürr Bernas Helvetius.		2.
	Iohannes Philemon Lovossicensis Bohemus.		3.
	Ioh. Dyonisius Mraz a Milessouka Litomericensis Boh.		3.
	Georgius Thonius Burcanus Hassus.		7.
	Bartholomaeus Lauttemannus Allendorff. ad salinas.		9.
	Iohan. Rennerus Cassellanus Hassus.		20.
	Tammo Haiconius Frisius Groningensis.		20.
	Iohannes Hessus Hildesheimensis.		21.
	Iohan. Kock Transisulanus Belga.		27.
	Arnoldus de Fries Campensis Belga.		27.
	Fridericus Edessen Warburgensis.		29.
	Iustus Awenius Berleburgensis.	Novembr.	10.
	Iohannes Wellius Treisensis Hassus.		24.
Fol.110.a.	Henricus Heisterman Huxariensis.	Decemb.	7.
	Henricus Koch Paderbornensis.		7.
	Melchior Breler Fuldensis.		9.
	Ioh. Aemilius Vorsterman GeldroBelga.		10.
	Stanislaus Rey de Raglowesse Polonus.		12.
	Marcus Hildebrandus Bremensis.		15.
	Simon Hintzius Stadensis Saxo.		19.
	Ioh. Christianus Bollingus, Danus.		28.
	Falco Gioë, Nobilis Danus.		28.
	Iohan Dyonisius Kyssgen Widliacensis.		28.
	Hermannus Christoph. Hartmannus } Rectoris Filii. Decembris ultimo.		
	Georgius Eberhardus Hartmannus }		

Nomina Paedagogicorum hoc anno receptorum et a Dn. Paedagogiarcha ad inserendum per Pedellum missorum.

Inscripti sunt undequadragesima, inter quos:

Georgius Wolffgangus a Schonberg Rhenanus.

Iohannes Ottho a Schonberg Rhenanus.

Inter ceteros quatuordecim Marpurgenses sunt.

Fol.111.a. Notatu digna, quae hoc Anno acciderunt, sunt sequentia.

I.

Videbatur hic annus propter contagia pestis hinc inde in vicinia serpentis nonnihil futurus gravis et Academiae insolens. quapropter cum statim ab initio anni Mense Ianuario lues etiam in suburbiis civitatis gliscere inque nonnullos saevire animadvertebatur, mature inito consilio de transferenda Schola ad Illustriss. Principem nostrum literas dedimus, quibus Celsitud. ipsius significatum est, quam metueremus Scholae, cum praesertim ex quotidiano Studiosorum habitu dissipatio quaedam imminebat. Placuit itaque Illustrissimo per rescriptum, ut Academia Francobergam, si purior aer caeteraque omnia essent ibidem salva, transferretur. Dum vero paulo demissius insequentibus mensibus praeter omnem expectationem hic Marpurgi malum serpebat, paulisper translationem distulimus. Sed Mense Iunio recrudescere malum, etiam infectis aedibus Reverendi viri D. D. Raphaelis Eglini S. S. Theologiae Professoris, quin insuper Francobergae idem morbus aliquos etiam sustulisse dicebatur, denuo igitur Illustriss. Princeps, hoc rerum statu significato, migrationem Academiae vel Treisam vel Hombergam in Hassia suasit. Nos translationis huius commodioribus rebus subductis Treisam elegimus. Antequam vero eo cum universa Academia iremus, Princeps Illustriss. officariis suis tam hic quam ibi et Zigenhainii clementer et serio mandaverat, ut seduli huic translationi studerent, ac suppeditatis necessariis tum vehiculis tum aliis membra Academica tam docentia quam discentia iuvarent. Sed ceu inter has deliberationes et quasi inter singulorum procinctus, subito Dei solius gratia, ad preces multorum piorum clementissime nobis concessa, malum mitius factum tandem omnino gliscere, | vel etiam serpere desiit. Quapropter redeuntibus ad pensum et labores suos studiosis, in loco mansimus, et singuli operas nostras fideliter pertexuimus.

II.

Posteaquam ab anno superiori 1605, qui calamitosus admodum visus est patriae, Theologi post redintegratos per inferiorem Hassiam Visitationum Articulos, ex Academia potius migrantes, quam illa quae verbo Dei consona sunt amplexi Gissam concessissent, ibidemque ἀρχόσιν quandam instituissent, delectis ad rem eam a Darmstadinis necessariis sumptibus, partim ex redditibus trium praefecturarum, Alsfeldensis, Grunbergensis et Giessensis, ab initio fundatae Academiae Marpurgensi pio consilio a Fundatore

Fortissimo Principe Dn. Dn. PHILIPPO seniore Landgravio Hassiae, iustissimo titulo olim donatarum, partim vero ex proprio aerario erogatis, vel etiam a subditis collectis, saepius deinceps ex eo loco divulgatis scriptis contentionum et rixarum plenis, inter caetera initio Septembris huius anni pagellae admodum spurcae typis excusae hinc inde disseminatae sunt, quibus effraena quadam calumniandi libidine famae et existimationi nostrorum Theologorum et Pastorum manifesta insectatione, cum coniuncta in eos foedarum et Cynicarum vocum iactatione, virulente admodum et scelerate detrahebatur. Nec deesse videbantur, qui vel indignitate rei vel et asperitate affectuum incitati de pari per paria retribuendi cogitabant vindicta: maturo itaque consilio ea de re in Senatu habito, publice ad valvas templi programme typis exscripto nefariae isti petulantissimorum autorum spurcitiei contradictum est; denique gravi interiecta poena prohibitum, ne ullus ex Academiae subiectis membris similem vel etiam graviozem retaliationem meditaretur. Factum id est IV. Octobris.

III.

Fol.112.a. Percrebuerat hactenus fama per omnia compita a Novatoribus divulgata de Schola Giessensi ab Imperatore authorisanda inque numerum scholarum publicarum, quas Universitates vocant, censenda: neque illi, quibus matri huic Academiae et nutritiae suae malevelle nescio quo odio volupe erat, ad hanc rem quidvis non moliebantur*). Iamque omnino conclamatum erat de certitudine allatarum ex aula Caesarea recentium immunitatum; praetereaque animadversum Illustriss. nostri Principis subditos e diversis suae ditionis civitatibus et pagis non paucos ex liberis suis Gissam studiorum gratia tum ad Paedagogium tum publicas lectiones misisse, Edicto publico typis excuso manu et sigillo Illustriss. Principis Dn. Dn. MAURITII, Nutritii nostri Clementiss. munito solenniter et graviter revocati sunt, quotquot eo a parentibus vel et ab amicis ex inferiore Hassia missi venerant. Tempestive itaque eius Edicti Exemplaribus a Secretario Cassellis huc missis, ea mandato Principis foribus summi Templi et collegiorum portarumque urbis valvis VII. die Octobris publice affixa sunt.

III.

Eodem die, VII. nempe VIIIbris, conquisitis hinc inde necessariis convocatisque statibus provincialibus, Illustriss. Princeps Landgravius Ludovicus Giessae impetrata Privilegia magna cum pompa in Urbis templo publicat, Sceptra, Claves, Sigillum per Cancellarium suum Rectori nuncupat.

V.

Inter reliquam multitudinem curiosarum mentium coacervatim concurrentium, Giessam quoque concesserant pridie istius publicationis Henricus Ellenberger Med. D. et professor, et Hermannus Nigidius, I. U. D. Rhetorices professor et Academiae nostrae Syndicus,

*) *In margine additum est: Vana sine viribus ira: et ab alia manus: iusta tamen.*

nullum alium in finem, quam ut actui publico edendorum Privilegiorum interessent. Visis itaque ibidem iisdem tam in templo sub actu ipso inter Consiliarios Darmstatinos Fol.112.b. consistentibus, quam simul in processu ingredientibus egredientibusque: | praetereaue Syndicus Nigidius postero die in actu l'romotionis Magistrorum non tantum locum inter Professores Iuris cepisset, sed vel octavum vel nonum recens promotum Magistrum e Templo deduxisset, Rector et Senatus Academicus ea de re certiores facti, sub dato 10. Octobris scriptis ad Illustriss. Principem literis, inconsideratam hanc potius cum adversariis nostris sentientium horum duorum Professorum audaciam significarunt: Interea vero Claves Consistorii et Archivi Academici, cuius Syndicus ex officio custos est, ab uxore eius sunt repetitae, omnia scrinia nostra rationum et redituum Academicorum Sigillo Academico minori obsignata, ipsaeque claves in scatula, probe eodem sigillo munita, uni ex Professoribus custodiendae traditae sunt. Ipse autem reversus quarto die, vocatus ad Rectorem quaesitusque eius rei causam, nullam vero nisi cupiditatem novam hanc scholae inaugurationem praetextens, porrecta dextra stipulari iussus est, se loco non cessurum, priusquam se sufficienter purgasset. Ellenbergerus vero, Illustriss. Principis et Academiae Stipendiarius, cum praecedente aestate denuo ab Illustriss. Principe propter orthodoxam religionem (quam tamen ab initio suae apud nos mansionis visus est semper profiteri) dimissionem petiisset, isque mandato Principis ab officio professorio aliquamdiu suspensus fuisset, a peregrinatione, quam praetenderat, serius reversus, postea a Consiliariis ad visitationem Academicam (de qua sequenti paragrapho) ab Illustriss. Principe deputatis propter hanc praevaricationem auditus, eiusque dimissio ex Academia in insequentem annum dilata est.

VI.

Collabi paulatim, et nescio quibus malis Academiam perturbari hactenus prudentiores non levibus argumentis animadverterant. Cum itaque Ampliss. Dn. Vicecancellarius, Hermannus Vulteius saepius de ea re monuisset et ad Illustriss. Principis Consiliarios Fol.113.a. Cas;sellas apertius pro publico Academiae bono scripsisset, tandemque Illustriss. Princeps de ea re cognovisset, ipse Dn. Vicecancellarius Cassellas vocatus, iussu Principis a Consiliariis auditus est. Redditis itaque sufficientibus eius, quam metuebamus, peioris conditionis Academiae rationibus effectum est, ut Mense Novembri plenissima instructione delegatis Consiliariis, Strenuis ac Nobilissimis viris, Dn. Rudolpho Raw ab Holtzhausen, praefecto provinciali ad Lanum, Eggeberto a Malspurg, et Bernhardo ab Hövell, denique Amplissimis et Consultissimis viris Dn. Sigefrido Clotzio, Cancellario, et Andreae Christiani I. U. D. Visitatio seu Reformatio Academica institueretur, deque omnibus ad Academiam pertinentibus tam Oeconomicis quam Professoriis rebus, de Lectionibus, Auditionibus scholasticis tum publicis tum Classicis in Paedagogo exquisita et ad praescriptam normam rationes exigenterentur, tandemque salutaria remedia quibuscunque defectibus, ubi ubi deprehenderentur, adhiberentur. Ad 11. itaque diem Novembris facto initio, Professores omnes ad Dicasterium, ubi missi praedicti Consilarii degebant, vocati sunt, et subsequenter diebus usque in finem fere mensis Decembris singuli ordine ad praescriptos

ex sententia et voluntate Illustriss. Principis graves quosdam et acute formatos articulos seorsim interrogati et auditi. Recessus vero salubrium consiliorum in insequentem annum promulgandus reservatus fuit.

VII.

Sub initium inchoatae Visitationis Academicæ, proh dolor, contigit, ut Studiosis ex more sed non admodum laudabili Martinalia celebrantibus, die 13. Novembris circa horam secundam pomeridianam, quatuor ex eorum numero, nempe Iohan. Erasmi Bremensis, Conradus Seuringus*) Melritzensis, Iodocus Avemannus Cassellanus (qui duo Illustriss. nostri Principis Beneficarii erant) et Iohan. Metziger Cassellanus, leviter poti extra Portam Franciscanorum | exspatiati, nec tamen confertim, sed sese per intervalla subsecuti, non procul ab eo loco quem S. Crucis indigitant cives, in plaustrum vacuum, ab operis gratuito eo die aulae ex more præstitis domum, Lohram nempe, unde et vector et currus erant, redire contententem inciderint, quem tribus equis, quorum tertio insederat, tractum servus rusticus robustus una cum puero administro regebat. Cum igitur qui primus accesserat, Ioh. Erasmi equum quem collateralem sibi habebat auriga, ipso annuente, conscendisset, caeterique unus post alium etiam currum conscensuri accurrissent, nec tamen auriga in ipsorum conscensum consentire videbatur, repente liticula suborta, auriga conscensuros currum scutica, quam ventilabat manibus, a tergo petebat, illi male ferentes repulsam nihilominus conscendunt, quarto Metzigero nempe post currum ad temonem extremum subsistente. Sed litigantibus inter se illis qui equis insidebant, auriga et Ioh. Erasmi, primo verbis lenioribus, paulo post ad iurgia et acerbiora convitia ventum est, ac arrepto ex ipso plastro vecte inhibitorio, quem nostri Eine Runge appellant, auriga primum ictum ad frontem dextramque genam Iohanni Erasmo infligit: hic vero e manibus aurigæ extorto vecte, reliquis quidem in curru subsistentibus, sed paulatim ad reprimendam vim et litem sopiendam accedentibus, eodem vecte aurigam fugientem persequitur: sed dum eum cursu assequi nequit, proiecto vecte, pugionem quem in tergo gestabat, ira et gravi plaga, etiam profuente sanguine, accepta percitus, in fugientem aurigam coniecit, ac præter omnem spem vulnus infligit in sinistra scapula, pugione ad interna usque adacto. Quia vero ille inopinatus iactus gravissimum et lethale vulnus partibus cordi valde vicinis inflixerat, rusticus inter currendum se ictum sentiens pugionem evulsit operosius, sed sanguine effluente confertim viribusque subito collapsis ipse corruens eodem in loco animam | exhalat. Quo facto prætereuntes cives et foeminae Studiosos acclamant, ut arrepta fuga consulant sibi suadent, rem enim esse prorsus cum magno periculo coniunctam. Seuringus ita et Avemannus cum caedis autore in fugam sese conieciunt, Metziger vero in Urbem ad Museum suum redit.

Praetor urbis Ioh. Ebel, qui quondam Senatorem Cassellis egerat, facti huius novitate intellecta, statim cum servo suo aliisque civibus equis fugientes insectatur, eosque in vicino pago Der Marßach, comprehendit: captivi itaque ad aedes ipsius ducti,

*) Haec nominis forma, de qua in narratione ab ipsa Rectoris manu scripta dubitari nequit, in catalogo studiosorum a. 1606 nomen Leuringius perperam exaratum esse docet.

ab hora quarta usque ad sextam ibidem detinentur, accurrentibus ex omni loco Studiosis caeteris, et libere domum Praetoris etiam confertim frequentantibus, de re sciscitantibus et Studiosos captivos inprimis vero caedis autorem Ioh. Erasmi consolantibus. Dum vero negligentius Studiosi vident asservari captivos, consilio inito, clam autori caedis incognito in hunc usque diem stratagemate, si non consilium tamen ansam elabendi praebent: atque ille inter manus vigilum evadit, neque amplius hic visus est.

Interea dum isthaec aguntur, homicidii istius autoribus comprehensis, non erat Academiae quicquam de suo addere, nisi caeteri Seuringus et Avemannus, non quidem facti sed itineris complices, missis ad Rectorem Studiosis aliis, unice rogassent, ut quia autor caedis ipsum factum a se patratum non negaret (fessus enim iam tum fuerat etiam ad Dn. Praefectum Provinciale Rodolphum Wilhelmum Raw ab Holtzhausen, eadem vespera ex pago suo Holtzhausen domum redeuntem, et cognito hoc facinore inter praetereundum aedes Praetoris ipsum autorem caedis alloquentem), ipsi vero nullius culpae sibi conscii essent, licet simul adfuissent caedi, Academia ipsos in suam tutelam acceptos asservare vellet, se paratos esse delicti sui, si quod esset, et rationes reddere et poenam sustinere. Accersito itaque Ampliss. Dn. Vice-Cancellario ad Dicasterium, ubi Consilarii Principis Visitationi Academiae destinati commorabantur (de reditu enim Dn. Praesidis

Fol.114.b. Provincialis nondum | nobis constabat), una cunctes Consiliariis factum aperimus, deque autore caedis ipso ultro fatente et miseriam suam deplorante, iam tum constare ostendimus, et quia reliqui duo Studiosi simul captivi ex fuga retracti ab ipso autore excusati nobis vacare culpa viderentur, neque ulla actio criminalis illis intendi possit, rogamus ut in custodiam nostram Academicam traderentur. Consilarii vocato Praetore, et simul interveniente Dn. Praeside Provinciali de hoc negotio deliberant. Praetor cum vocatus compareret in vestibulo nobis expectantibus nunciat, se admodum vereri caedis autorem cripuisse evasisse; id quod paullo post superveniens ipsius minister confirmat. Paulo post Praetor e curia a consiliariis reversus, sine omni annexa conditione, nunciat nobis, se in mandatis a Dn. Praeside et consiliariis habere, ut duos relictos Studiosos nobis tradat. Eos igitur cum custodibus praesentibus ex aedibus Praetoris, concomitantibus multis Studiosis, ad Carcerem Academicum deducimus, cum prius stipulata manu, iuramenti loco, promisissent, se omnino duraturos nec quicquam contra molituros. Postero die, qui erat 14. Novembris, tertius Studiosus ipsorum socius, Iohan. Metziger, causae suae confidens optime, Rectori sese sponte sua sistit, et ad nutum eius ad Carcerem sine tergiversatione lubens concedit. Eodem die cum consilarii in facti huius circumstantias inquisivissent, et dissimiliter tamen ex ipsa inquisitione deprehendi videbatur, Studiosos nostros in Carcere non omni vacare culpa, restitutionem ipsorum postularunt, cum primis vero urgebant hoc ex inspectione trucidati corporis, duobus vulneribus maiori et lethali altero, altero minori nec alicuius tamen momenti conspicui. Nos autem convocatis omnibus Professoribus, et supra hac restitutione deliberatione instituta Consiliariis proposuimus, de inquisitione utcunque acta nos nolle disputare: sed posito minus vulnus

Fol.115.a. ab alio | inflictum fuisse, nec tamen lethale ullo modo extitisse, an propterea qui

Academiae Carcere detinerentur ex ipsorum permissu tradendi essent: siquidem haec traditio Academiae ingens vulnus et irreparabilem devastationem Studiosorum pareret. Propterea esse nos paratos, si inquisitione diligentius instituta, et ad iuramenti formulam singulis quaestionibus extortis, plane perspicuum foret, unum vel alterum ex detentis Studiosis culpa non carere, hanc actionem criminalem nolle nos civilem atque adeo nostram facere. Donec vero ea de re certi quicquam nihil extet, et ex Studiosis eam ob rem severe admodum examinatis potius manifestum sit, nullum ex iis vel cultro mensario, nedum pugione, nisi solum caedis autorem instructum fuisse, nos rogare, ut Consilarii dexterius re deliberata hoc agant, quo evitari possit id quod ad devastationem Academiae alioquin male sartae faceret. Illis ne latum quidem unguem a sententia sua discedentibus, nobis vero pro salute et incolumitate Academiae sollicitis, aliquantisper negotium quiescere visum est. Interim, quia Consilarii restitutionem custoditorum serio urgerent, neve aliquod damnum Respub. nostra caperet, si forsitan Studiosi captivi e carcere eruptionem molirentur, in minus Auditorium Ethicum, quod vocant, adhibitis vigilibus civibus armatis diligenter custoditis foribus translati sunt, etiam id rogantibus et pro iis intercedentibus caeteris omnium Facultatum Studiosis, ipsique de novo nullam eruptionem sese attentare velle sponte et lubenter polliciti sunt.

His actis Consilarii conniventes, literis ad Illustr. Principem nostrum scriptis negocium totum exasperant, homicidium nempe hoc in via publica esse patratum in illo homine, qui subditus eo die servitium aulae praestiterat, prehensum caedis autorem ex aedibus Praetoris vi et pervicacia Studiosorum, bey befehlet Wacht, esse ablatum, caeteros facti complices ab Academia detentos forsitan criminaliter, cum culpa non vacare viderentur, persequendos esse, et similia alia adiicientes secus quam vel res ipsa acta esset, vel etiam Academiae imbellis admodum conditio pateretur.

Fol.115.b. XXI. Novembris circa horam IIII. vocatis Rectore et Vicecancellario ad Dicasterium, Consilarii rescriptum Illustrissimi Principis ostendunt, quod sane erat admodum grave: Quia enim primo Studiosi ex aedibus Praetoris autorem caedis facto concursu vi quadam extorsissent, atque id sane ad principalis autoritatis et magnitudinis imminutionem maxime spectaret, velle omnino Celsitud. suam, ut edito in tot praevericatos exemplo omnes multarentur graviter: Deinde quia homicidium in via publica, et quidem in Principis subdito esset perpetratum, velle Celsitud. suam, ut sine omni tergiversationis respectu illi qui adfuissent caedi isti, et e carcere Academico in aulam ducerentur, autor caedis publice citaretur, omnesque criminaliter accusarentur. Eandem sententiam Princeps etiam ad Catharinum Dulcem perscripserat. Ex quibus omnibus non amplius obscurum fuit, quam periculosam admodum ex male hac detorta totius negocii ad Illustriss. Principem significatione, rigidaque hac et gravi lata sententia dissipationem scholae metueremus, eam iam tum imminere. Mature itaque de hac re habito consilio, Consilariis significamus, rem de elapso autore caedis longe aliter se habere, nihil quicquam ab ullo Studioso vel vi vel tumultu excitato factum esse: Deinde de vulnere minori inflicto non lethali nihil adhuc constare certi, criminaliter itaque Studiosos detentos non posse

accusari. Consilarii in sententia ab Illustriss. Principe perscripta perstant: nos solam scholae divulsionem veriti protestamur, rogamus, nihil vero efficientes, nosmet ipsos, qui pro reddendis Studiosis, si opus esset, sponsonem feceramus supra, incarcerandos offerimus, imo ad Illustriss. Principem nos literas et nonnullos ex Ordine nostro missuros qui causam nostram agerent et meliorem sententiam rogarent, significamus. Illi se
 Fol.116.a. quidem hanc significationem et missionem non impedituros esse responderunt, velle tamen ita literas informari, ne cum Illustriss. Principe illi committerentur. Nos neque hoc approbaturus esse diximus: sed literas iam conceptas inque Senatu lectas et propositas tandem ipsis Consiliariis 23. d. Novembris legendas exhibuimus, quas ipsi quoque, paucissimis saltem immutatis, approbarunt.

XXIV. Novembris cum literis missi sunt tempestuoso admodum et pluvioso coelo ad Illustriss. Principem Fridewaldi commorantem Dn. D. Gregorius Schönfeld, M. Rudolphus Goclenius et Catharinus Dulcis. Tantum vero abfuit ut placatum Illustriss. Principem invenerint, ut de priori sententia ne latum pene unguem discessura ipsius Celsitudo vix alloquio eos dignata sit. Reversi itaque ultima Novembris hanc ipsam indignationem Illustriss. Principis nunciant, eamque ex particula ex literis ab Illustriss. Principe ad Consiliarios scriptis extracta monstrant: restitutos primo ab Academia Studiosos duos priores ex urbe esse relegandos, tertium vero Iohan. Metzigerum, ut qui e longinquo tantum caedis spectator fuisset, esse post deductionem prius in aulam cum caeteris dimittendum.

Consilarii denuo de voluntate Illustriss. Principis certe restitutionem captivorum Studiosorum urgent, quam cum amplius detrectare nostrum non esse probe conspiceremus, tandem licet maximo omnium maerore assensimus, cum manifesta hac protestatione ad Consiliarios facta, quandoquidem hoc omne, quod in maximum detrimentum vergere manifeste videretur, ex nuda ipsorum relatione ad Illustriss. Principem penderet, hanc insolentem scholae dissipationem damnunquae reliquum nos imputare nulli posse nec velle, quam solis ipsis.

Quid multis? Calend. Decembris circa horam 1. pomeridianam Studiosi ex Carcere Academico Praetori apud portam Franciscanam, qua transitus est ex aedibus Collegii, tum temporis ab Hermanno Nigidio Syndico inhabitatis, cum armatis civibus multis, praeter
 Fol.116.b. institutum et omne pactum, etiam caeteris compitis armatura et sclopetariis munitis, praestolanti traditi sunt. Accurrunt undique Studiosi et novitate facti huius insolentis percussi expresse de migratione fluctuantes posteriori die 2. Decembris mane in Coemeterio unanimiter congregati deliberant, quorsum res Academicae evasurae sint, et quid facto opus esse existimandum, si quidem privilegia Academica hactenus incolumia reservata tam inopinato casu salva amplius consistere non posse viderentur. Cum igitur dubitarent, quomodo deinceps ipsi Studiosi ab Academia suscipi et defendi possent, inito consilio mature id explorandum esse concludunt. Nos periculum devastationis seu desolationis quasi manibus prensantes, illud significandum Consiliariis censemus; qui cum non obscure et ipsi intelligerent, quid eventurum esset, Ioh. Metzigerum cum caeteris captivis in aulam abductum, vocatum in Dicasterium dimittunt, quem tamen statim posteaquam in aulam ipse abductus

fuisset, dimittere debuissent. A meridie denuo in Coemeterio congregati Studiosi ulterius consilium capiunt. Nos instantem ruinam prudentius veriti consilio habito die 3. Decembris ad valvas Templi Programma publicum sub sigillo Academico hora VIII. affigimus; negotii huius causas modeste exponimus; non potuisse nos aliter agere, quia in aulam abducti Studiosi Principis beneficiarii essent, ac paulo post eos a Consiliariis certis propositis conditionibus esse dimittendos: Studiosos ut maneat hortamur, privilegiorum immunitatem depraedicamus, Principis Illustriss. in literatos et Academiam gratiam et clementiam extollimus, ac insuper monemus, ut de iis omnibus Oratorem insignem D. D. Hermannum Kirchnerum publica oratione eodem die in maiori Auditorio quod I. C. Fol.117.a. est peroraturum audire | velint. Movisse quidem animos Studiosorum hoc ipsum videbatur, sed quia illi omnino pendebant animi, quorsum evasurum esset hoc ipsum, quod graviter Academiam laesisse et tantum non omnino vastasse animadvertebatur: igitur inito consilio circa horam decimam significant Rectori, se unanimiter de scripto Senatu Academico exhibendo deliberasse, petere tantum horam convenientem, ubi praesentes ipsi libellum supplicem offerre possint. Locus destinatur Consistorium Academicum, et tempus nominatur hora prima pomeridiana. Convocatis Professoribus sistunt sese ad praedictum tempus in Consistorio delecti ex Studiosorum numero XXIII, agunt primum gratias pro congregato Senatu, deinde petunt, ut ea, quae super hac tristissima Academicae libertatis labefactione concepere gravamina libello supplici designata legere, intelligere et iudicare velimus. Accipitur scriptum, et dimissis Studiosis ut in vestibulo Consistorii expectent, in Senatu legitur.

Commemorant primo foundationem Academiae eiusque conservationem: sed conqueruntur de per hoc factum, captivis nempe Studiosis in aulam ex Carcere Academico armata manu adductis, satis magna labefactione Scholae et privilegiorum (de quibus tamen alioquin iam dudum fama sparsa fuisset, ea penes Academiam non detineri, sed in munitione Zigenhainensi reposita esse). Quam ob rem petunt, ut Universitas in eo, quem semel suscepisset, patrocinii et defensionis legitimo modo pergeret; Illustrissimum Principem de hac re certiore faceret, melius eius Celsitud. informaret, quandoquidem et sibi ipsis hanc gravissimam Principis optimi indignationem, ex mala informatione subortam, esse perniciosam: se nisi hac gravi nubecula offenderentur, alioquin satisfacturos officio suo, obedientiam Magistratui Academico praestituros, omniaque quae a Fol.117.b. bonis fieri aequum est facturos. Ad singula illa redire iussis respondet Dn. Vicecancellarius: insignem gratiam Illustriss. Principis erga hanc suam Academiam depraedicat, rationes gravissimi doloris exponit, quem ob hanc hactenus gestam tragoediam merito conceperint Rector et Professores; proptereaque quibus curis et laboribus hanc ipsam moderari, levare et in optimum statum transmutare allaborarint, etiam Deo in testimonium vocato singulorum conscientias abunde loqui et testari. Animatos nos esse erga singulos Studiosos tanquam parentes erga liberos. Et quia haec ipsa homicidii actio sit criminalis, captivique Studiosi ipsius Celsitud. stipendio hactenus usi fuissent, nostrum non fuisse, nec iam esse, ut huic Principis Illustriss. voluntati nos opponeremus. Potuisse

feri, ut id quidem ex non admodum iusta informatione actum esset; sed quia Princeps Illustriss. in sua sententia perstitisset hactenus, nihil de eadem remittens etiamsi ex nostro Ordine quidam missi essent, eo minus nos contra niti deceret. Visitationem Academicam eum in finem esse institutam, ut quae Academiae inutilia vel etiam non necessaria accidissent, illa in meliorem statum reductis omnibus tollerentur: nos itaque omnibus modis operam duros, ut et haec ipsa in posterum ea ratione non tractarentur. De Academiae Privilegiis rumorem sparsum esse falsissimum, imo posse eadem hac ipsa hora salva et integra commonstrari. Hortamur itaque, repetitis defensionis iustae affectionisque paternae erga ipsos legibus, Studiosos, ut acquiescant, officio suo defungantur, et Orationem D. Kirchneri audiant.

Fol.118 a. Studiosi delecti agunt gratias, et quia caeteri omnes omnium Facultatum Studiosi in Collegio Lani una congregati erant, tantum sibi concedi petunt, ut quae ipsi modo a D. Professoribus audivissent ad multitudinem referrent. Reversi paulo post solenniter omnium Studiosorum congregatorum nomine (exceptis Hassis, quos consiliis suis interesse nolebant) agunt gratias pro cura et paterna solitudine, esse se paratos Magistratui scholastico obedientiam praestare, rogare tamen se ut haec causa maturo consilio deliberetur: libellus supplex Studiosorum oblatus ad Illustriss. Principem mittatur: nolle enim se vel Lectiones audire, vel ulli Actui publico adesse, priusquam ab Illustriss. Principe responsum melius et gratius accepissent, captivique Studiosi vel plane dimissi aut Academiae postliminio restituti fuissent. Denique de Privilegiis se non dubitare quidem, rogare tamen ut primo quoque actu publico legantur. Respondet Dn. Vicecancellarius eorumque reverentiam erga Magistratum laudat, de caeteris punctis, quia iam hora ad audiendum D. Kirchnerum perorantem instaret, cras mane ab Academia responsum ipsos accepturos significat: addit tamen non decere ipsos pendente declaratione nullas Lectiones audire velle. De Privilegiis futurum quod ipsa necessitas et occasio efflagitaturae sint: imo ipsa forsitan etiam crastino die commonstrari posse etc. Dimissis Studiosis Dn. Kirchnerus Orationem suam in Auditorio maiori in magna Auditorum frequentia habet, quam et ipsi Studiosi accurate audiverunt, et eo die nihil amplius actum est, nisi quod cum Consiliariis hac re communicata, quid verendum quid expectandum sit apposite ostensum fuerit.

Quarta die Decembris Senatu Academico denuo ad Consistorium convocato Studiosi redeunt. Interim vero Consilarii ex arce duos captivos Studiosos Seuringum et Avemannum in Dicasterium ad se vocatos dimittunt, et nomine Principis relegant, hac tamen adiecta cautela, ne illi eliminent hoc ipsum, sed per aliquot dies adhuc in urbe commorantes tandem quorsum vellent abeant. In Senatu vero praesentibus Studiosis Privilegia Academica ab Illustriss. Imperatore Carolo V. clementer concessa manu propria et sigillo munita legenda videnda exhibentur, et ad caeteros praecedente die ab ipsis propositos Articulos a Dn. Vicecancellario respondetur: | Esse nempe iam dimissos Studiosos captivos, proptereaque minus opus esse nobis videri, ut de ea[sic] melius informandum Illustriss. Principem existimemus. Quae vero caetera concernant, esse iam

conclamatum, ipsius Celsitud. primo quoque die huc feliciter venturam, ubi sane omnia melius coram quam per literas agi possent: se itaque ipsos adhortari dicebat D. Vicecancellarius nomine Academiae, ut si quid sinisterius Studiosi accepissent ex animo deponant, dolorem nostrum alioquin gravem non augeant, quiescant, arma deponant, ne qua inde maior calumnia exoriri possit. Facta quidem infecta fieri nequire, sed emendari in posterum posse. Nos vicissim promittere quantum in nobis defensionem, amorem, curam, modo et ipsi obedientiam, modestiam et probitatem nobis praesent. Atque ita consopiti animi Studiosorum nihil amplius attentarunt: resque periculosa admodum et valde exitiosa Academiae (secus quam nonnulli sentiebant, qui malevolentia, nescio qua, adversus Academiam, quam saepius per contumeliam parvum Baronatum antea appellarant, flagrabant) DEI PROVIDENTIA et GRATIA exitum sortita est optatum et felicem. Nec non huius actionis saepius subpuduit eos ipsos, qui severius et forsitan iniquius omnia gerentes praeter expectationem suam voto suo ceciderant. O Deus! O talem a nobis avertito Pestem.

VIII.

Fol.119.a. Propter Academiae bona propria a Darmstatis in tribus praefecturis Grunbergensi, Alsfeldensi et Giessensi detenta Fiscus et res Academicae angustia quadam laborare coeperant. Consilio itaque ea de re habito et consentiente Illustriss. Principe nostro annua pensio 35. Imperialium Vallensium, quas quotannis Academia a Iohanne Magno Consiliario Cassellano propter moletrinam prope Kirchhainam, Die Reßmühl ipsi pro 700 Vallensibus divenditam, hactenus acceperat, viro Clarissimo Dn. Iohanni Wolffio Med. D. et professori primario, pro eadem summa 700 Vallens. cessit, eaque pecunia in usum Academiae conversa est. Ab honorata vero foemina, Dn. Iohan. Heintzenbergeri, olim Hassiae Cancellarii, vidua Catharina mutui accepti sunt 2000 Floreni Hassiaci. In huius pecuniae numeratione sortes seu monetae grandiores expositae sunt pretio eo quo vulgariter aestimabantur, reductione inde facta ad nummum novenarium. Sed cum pensio annua 100 floren. et praeterea tota summa reddenda exolvendae essent grandioribus monetae secundum ordinationem Camerae Principalis, eaque res damnum non leve allatura videretur Fisco Academico, in Senatu conclusum est, ut elapso uno atque altero anno denuo haec summa redderetur, posterique nostri nihil haberent de quo conqueri possent.

IX.

Volente ita et clementer decernente Illustriss. nostro Principe, Reverendus et Clariss. vir Dn. Gregorius Schönfeld S. S. Theologiae D. et Ecclesiarum Hassiae Inferioris Superintendens Academiae per integrum annum et amplius operam suam docendo et disputando fideliter praestiterat. Cum itaque primaria Professio Theologica vacaret ac nostro Principi visum fuisset, illam Professionem D. D. Schönfeldio commendari, eius Celsitudo mandavit, ut ad eandem Professionem vocaremus. Id quod factum est extremo mense Decembri. Reversus itaque Cassellis Dn. D. Schönfeldius ante Calend. Ianuarii

insequentis anni eodem die iuramentum professorium in Senatu praestitit, et in Rectorem Academicum electus est.

X.

Promotiones hoc anno celebres habitae sunt die 19. Martii in Theologia Reverendorum et Clariss. virorum Dn. Casparis Sturmii Stipendiariorum Ephori, et Dn. Raphaelis Eglini| Fol.119.b. Iconii Tigurini, utriusque Professoris Theologi: conferente rite gradum et insignia Reverendo et Clariss. viro Dn. Gregorio Schönfeldio S. S. Theologiae D. et Professore ac per inferiorem Hassiam superattendente: In Medicina vero eodem actu Clarissimi ac Doctiss. viri Dn. M. Hermannii Fabritii Westphali: infulam Doctoralem imponente Cl. viro, Dn. Paulo Cellario Med. D. et Professore.

XXIII. Iulii, Decem Baccalauri a Cl. viro Dn. Theodoro Vietore, Graecarum literarum Professore et Paedagogiarcha publice coronati sunt.

Iohan. Hartmannus, Philosophiae et Med. D. et Mathematicum Professor scripsit et sst. mppria.

(1608.)

Fol.120.a. ANNO CHRISTI SERVATORIS NOSTRI SUPRA MILLESI|num sexcentesimo octavo, Kalendis Ian. consentientibus Dn. Professorum votis ac suffragiis Academiae Marp. Rector electus et publice renunciatus est GREGORIUS SCHONFELD, S. Theolog. D. et Profess. primar.

Sub cuius Magistratu in album Universitatis relati sunt.

Illustrissimi ac potentissimi Principis ac Dni, Dni Mauritii Hassiae Landgravii etc. Dni ac Nutritoris Academiae huius benignissimi, filii duo:

MAURITIUS IUNIOR HASSIAE LANDGRAV etc.

GUILIELMUS HASSIAE LANDGRAVIUS etc.

Crato Seilcrus Wolffhagiensis Illustrissimorum et generosissimorum Principum Praeceptor.

Iohannes Turnovius Polonus. Nobilis et S. th. Candidatus. Cal. Ianuar.

Iohannes Brichittus Danus.

Burchardus Rhuth Danus. } 15. Ianuarii.

Vincentius Stenonis Danus. }

Dilmarus Klepping Tremoniensis. 30. Ianuarii.

Iohannes Reuschnerus Hirshfeldensis. 3. Februarii.

Gregorius Farkas Varadinus.

Stephanus Dorman Debrecinus. }

Michael Lanci Zepiensis. } 27. Febru. Vngari.

Michael Pastoris.

Iohannes Dayka.

	Iohannes Weberus Cassellanus.	5. Februarii.	
	Iohannes Henklerus Solitariensis in Comitatu Hanov.	4. Martii.	
	Iohannes Sturmius Kötinus.		
	Christianus ab Erfa	} Nobiles Lunebergenses.	} eod.
	Iohannes a Borstel		
	Fridericus Hamnelius Servēstanus.	Martii	8.
Fol.120.b.	Andreas Widmarius Bremensis.		10.
	Iohannes Henricus Heltius Hachenburgensis.		13.
	Iohannes Breuswerck Basiliensis.		22.
	Iacobus Salerus Binshemiensis Marchicus.		eod.
	Christophorus Burckhardus Basiliensis.		23.
	Theodorus Salmuth Dresdensis.		24.
	Hieronymus de Zychlin Zychlinsky Nobilis Polonus.		25.
	Georgius Achenbach Lasphensis.	Aprilis	1.
	Henricus Hotzfelt Dillenbergensis.		11.
	Bohuslaus Iaphet Czeſtinensis Bohemus.		eod.
	Iohannes Chodniczius Fulnecensis Moravus.		eod.
	Zacharias Weysius Moravo-Trebicensis.		eod.
	Iohannes Ioram Tusteno-Moravus.		eod.
	Rhenerus Wolffius Bremensis.		12.
	Valentinus Beza Hersfeldensis.		13.
	Iohannes Molitor Hersfeldensis.		eod.
	Wilhelmus Balduinus Dusburgensis.		eod.
	Iohannes Theodorus Clevensis.		
	Daniel Battersonius Dantiscanus Borussus.		
	Iohannes Uchtmann Bremensis.		
	Dethmarus Bredelo Bremensis.		
	Gerhardus Shinius Cattohumbergensis.		
	Andreas Osius Reichenbacensis.		14.
	Iodocus Bröten Korbacensis.		eod.
	Iohannes Quastius Geismariensis.		
	Iohannes Scherfius Hofgeismariensis.		16.
	Simon Rosbach Spangenbergensis.		
	Iohannes Enzelius Oberneusensis.		
	Petrus Stuckradius Rotenburgensis.		17.
	Adolphus Bruchusius Vesaliensis.		18.
	Henricus Schutz Weissenfelsensis Misnicus.		
	Iacobus Hofmannus Herbornensis.		
	Philippus Vilmarus Immenhusanus.		
	Seriacus Kellerhoff Rutensis Westphal.		

	Godefridus Zepperus Dillenbergensis Nassov.	Aprilis 18.
	Iohannes Caspar Schlechtius Meisenhemensis Bipontinus.	23.
	Alexander Pfluger Treisanus.	26.
	Iohannes Gualterus Sprotaviensis Silesius.	29.
	Casparus Sternberger Wolfingerodanus Thuringus.	
	Iustus Scotus Wolfhagiensis Hassus.	
Fol.121.b.	Paulus Heupt Wolfhagiensis Hassus.	
	Iustus Kipius Hamelensis Saxo.	
	Conradus Binthenius Dithmariensis Lipp.	Maii 4.
	Iohannes de Wipper Lemgoviensis.	eod.
	Bartholdus a Plettenberg Livonus.	
	Iohannes Lunusloth Sumbornensis.	
	Iodocus Ramecherus Coloniensis.	} fratres Primarii et Senioris } Ecclesiae belgicae, q. e. Coloniae.
	Abrahamus Ramecherus Coloniensis.	
	Theodorus Langius Bremensis.	
	Georgius Schubarth Lignizensis Silesius.	
	Antonius Kruperus Lippiensis.	10.
	Conradus Neubecker Lemgoviensis*).	
	Antonius Koch Lichtenaviensis.	14.
	Iohannes David Haseman Neustadiensis.	
	Martinus Mylius Gorlicensis Silesius.	19.
	Iohannes Henrich Tormerus	} Ibanenses fratres.
	Georgius Tormerus	
	Iohannes Caspari Lavatherus Tigurinus.	
	Wilhelmus Mauritius Taurerus Cassellanus.	
	Sigismundus a Warensdorff Silesius.	
	Ionas Kummelius Cassellanus.	29.
	Henricus a Blumendorff Geldrus.	
	Iohannes a Brickholt Orientalis Frisius.	
	Wilhelmus Felbreck Montanus	} fratres.
	Winandus Felbreck Montanus	
	Abrahamus Laurentius Grumbergensis Silesius.	Iunii 6.
	Iohannes Conradus Schefferus Leinensis Solmicus.	
	Iohannes Fridericus Wilnerus Gelhusanus.	15.
	Cornelius Gotzius Cassellanus.	18.
	Philippus Hadstenius Hannoviensis.	Iulii 4.
	Iohannes Krosselius Niedensteinensis.	7.

*) *Hoc nomen deletum est.*

	Wenceslaus Hersan ab Haraszowa	Equites Bohemi	Iulii 8.
	Georgius Hersan ab Haraszowa	fratres.	
	Albertus Didymus Moloricensis	Bohemus, Praeceptor.	
	Petrus Kranowesky	Bohemus, famulus.	
	Michael Treuderus	Morsensis.	13.
	Philippus Binckelius	Diezensis.	14.
	Iohannes Erici	Suecus.	20.
	Beniamin Sturkius	Mulhusinus.	eod.
	Iohannes Kumsthovius	Westphalus.	21.
	Christophorus Burncisterus	Lubecensis*).	eod.
	Ioachimus Reidus	Hersfeldensis.	
Fol.121.b.	Iohannes Tullius Burgentreichensis	ex dioecesi Warp.	
	Schonberus Spiegel	zum Desenbergk.	
	Iohannes Fridericus Spiegell	zum Desenbergk.	
	Ioachimus Menzelius	Fresludiensis Silesius.	
	Thomas Faber	Trachaviensis Bohemus.	Augusti 23.
	Samuel Adamus a Vileslavina	Pragensis.	25.
	Iohannes Leonhardus a Nivenperg	Pragensis.	
	Otto Botger	Falcoburgensis Marchicus.	
	Stephanus Siderius Sixsca	} Ungari.	Septemb. 4.
	Petrus Bessermeni		
	Meinhardus Waldek	Argentoratensis.	
	Hermannus Blöcher	Pomeranus.	
	Iohannes Hammelius	Servestanus Anhaltinus.	
	Petrus Eberhardus Buschlerus	Marpurgensis.	5.
	Sigfridus Happelius	Marpurgensis.	
	Iohannes Petrus Ortius	Marpurgensis.	
	Henricus Camerarius	Butzbacensis.	
	Christophorus Gravius	Witzenhusanus.	
	Iohannes Christianus Vietor	Cassellanus.	
	Wendelinus Wunderlich	Marpurgensis.	
	Iohannes Wenderodius	Hombergensis.	
	Rupertus Beisenhirz	Marpurgensis.	
	Augustinus Muffectus	Immenhusanus.	
	Nicolaus Wesselius	Muschenhemensis Wetteravius.	
	Iustus Bamfius	Grebensteinensis.	
	Iustus Molitor	Weitershusanus.	
	Cunradus Stulmannus	Rosenthalensis Hassus.	

*) *Hoc nomen deletum est.*

	Henricus Rimschneider Marpurgensis.	Septemb. 5.
	Philippus Casparus Weingarth Braubacensis.	
	Zucharius [<i>sic</i>] Andreas Cassellanus.	
	Iohannes Lotzius Marpurgensis.	
	Henricus Kalckhovius Hombergensis.	6.
	Daniel Rümplerus Sprottaviensis Silesius.	13.
	Nicolaus Frese Frisius.	14.
	Wilhelmus Witfelt Monasteriensis.	
	Iohannes Heilius Essenheimensis Wetteravius.	15.
	Georgius Rudolffius a Troth Misnicus.	25.
	Franciscus a Troth Misnicus.	
Fol.122.a.	Iohannes Melchior a Grisheim Thuringus.	Sept. 25.
	Franciscus Treierus Bremensis.	
	Wolfgangus von Brandenstein Misnensis.	27.
	Christophorus Kegelius } Goslarienses.	
	Fridericus Kegelius }	
	Georgius Schimmelphennig Echweg.	
	Henricus Schutzius Misnensis.	
	Betkenius Betken Bremensis.	
	Generosi { Alexander } Narussenvicii fratres Litvani.	
	{ Georgius }	
	Reinholdus Eggert Litvanus Praeceptor.	
	Iohannes Paprotzki Polonus.	
	Iohannes Ulmannus Silesius.	
	Christophorus Finck Porussus.	28.
	Albertus Finck Porussus.	
	Godefridus Heidfeldius Eberbachiensis Nassovicus.	29.
	Sigebado Cocceius Bremensis.	30.
	Iohannes Hädges Scotus.	Octob. 1.
	Wenceslaus Bersius Oderbergensis Silesius.	
	Petrus Zigotta de Slutzka Silesius.	
	Bernhardus Dionysius de Petrtzwaldski } Moravi. 4.	
	Bernhardus Slerbenski de Hitzisstiae }	
	Balthasar von Deberitz Marchicus.	
	Hermannus Ravenspergerus Siegenensis.	
	Andreas Rosa WaltCappellensis Hassus.	
	Martinus Heineman Fritzlariensis.	
	Iohannes Filiczki Scepusius Ungarus.	

	Samuel Kizenck	} Milivienses.	Octob. 7.
	Wenceslaus Lanka		
	Przechius	} L. Barones ab Hoddiegova.	
	Smilus		
	Bohuslaus		
	Adamus		
	Georgius Grundman Silesius Brigensis.		
	Iohannes Didericus Semler Norimbergensis.		13.
	Chunradus Cronius Hymmensis Hassus.		14.
	Henricus Ölrich Kaldensis.		
	Erasmus Freyvogelius Osthoviensis Palatinus.		
	Christophorus Wlömen Walshusanus Hassus.		
Fol.122.b.	Bernhardus Skrbenski de Hezisskie Mor.		
	Franciscus Scharffiüs Hymmenanus.		16.
	Georgius Opfermannus Hymm.		
	Marcus Hervius Alzensis Palatinus.		18.
	Iohannes Alberius Trendelburgensis Hass.		19.
	Henricus Nicolai Geismariensis.		20.
	Georgius Braunius Humbergensis Hassus.		
	Petrus Sattinius Antverpiensis.		
	Martinus Hago Eschwigiensis Hass.		26.
	Gerhardus Zvihlius Bleidenstadensis Nass.		29.
	Eckhardus Ulricus Cassellanus.		
	Iustus Slorgacus Gottingensis.		
	Conradus Gotze zu Olenhusen.	Novemb. 7.	
	Iohannes Ludewig Mundensis.		
	Iodocus Claweris Herbornensis.		
	Tiburtius Casper Meiel Wormatiensis.		12.
	Iohannes Coquus Tresensis.		
	Iustinus Hafenbergius Vesaliensis.		23.
	Iohannes Shimus Fuldensis.		
	David Crato Marpurg.		
	Iohannes Henricus Craftius Herborn.		18.
	Wenceslaus Sandion Hradecen Bohemus.		20.
	Wilhelmus Masebech Hamburgensis.		27.
	Marcus Viccius Hamburgensis.		
	Rudolphus Schivelbergius Vesaliensis.		30.
	Gothardus Ketler zu Hoffstadt.		
	Iohannes Berswort Tremoniensis.	Decemb. 12.	

Iohannes Weedelmannus Westhoviensis.	Decemb. 13.
Georgius Iustus vom Stein Wismariensis.	24.
Henricus Weidenkopff Heidelb.	
Iohannes Henricus Eschelbron Alcianus.	
Iacobus Theodoricus Grumbergensis.	28.
Georgius Schutz Weissenfelsensis Misnicus.	30.
Arnoldus Dido a Debenbruck Frisius Orient.	31.
Zeno Henricus Rengers Gruninganus.	
Hermannus Löding Westphalus.	

Fol.123.a. Disciplinae porro paedagogicae hoc anno commissi et a Dn. Paedagogiarcha M. Theodoro Vietore Graecarum Literarum Professore adducti in album Acad. relati sunt.

Inscripti sunt duodequinginta, inter quos:

	Philippus Ludovicus von Ende Marpurgensis.
	Georgius Pitrussa Przeronensis Moravus.
Fol.123.b.	Christophorus ab Enden Rotenbergensis.
	Iohannes Amandus
	Amandus
	} von Lintz Cassellani fratres.

AΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΑ

quae sub hoc Rectoratu contigerunt sequentes docent pagellae.

Status Academiae in hac annua gubernatione Dei Opt. Max. benignitate satis felix fuit et florens, epitasi superioris anni in laetam mutata catastrophem.

Illustrissimus et potentissimus princeps Mauritius etc. Dominus et evergeta noster clementissimus pristina sua clementia Academiam ita complexus est, ut eam non, quemadmodum quidam sub exitum superioris Anni moliebantur, imminutam, sed auctam, atque insigni munificentia in initio, fine totoque intermedio huius anni cursu prolixè declaratam simus experti.

Ad X. enim Ianuarii Ipsius Celsitudo per suum Vicecancellarium, Dn. Reinhardum Schefferum, Cassellis huc missum, suam Senatui Academico gratiam significat: strenam sexcentorum florenorum ad publica aedificia reparanda donat: tenuiora professorum stipendia auget: visitationis ad extremum elapsi anni institutae recessum, quem vocant, Fol.124.a. in Dicasterio promulgat, eumque scripto comprehensum in perpetuam rei memoriam atque observantiam in Academiae archivo tradit asservandum.

Hanc tantam principis gratiam et munificentiam sequenti die publica oratione in Collegio ad Lanum praesente Amplissimo Dn. Scheffero, vicecancellario, totius Universitatis nomine praedicavit et gratias egit Hermannus Kirchnerus I. U. D. et Historiarum Professor ordinarius.

Nec modo per vicecancellarium, sed et ipse princeps cum universa aula sub initium Iunii huc veniens, et per reliquum totius anni tempus ac ultra hic manens, incredibilem

suum favorem, tum erga professores, tum erga studiosos adeo clementer coram declaravit, ut haud sciam an debuerit clementius.

In Academia publica disputationum ac declamationum exercitia iuxta visitationis articulos fervere: studiosi ex Europaeis oris pene omnibus, ut in superiori eorum inscriptione videre est, ita confluere coeperunt, ut dubitetur an coetus Academicus unquam frequentior fuerit et florentior. Tanta etiam inter studiosos fuit concordia et tranquillitas, ut, licet non sine omni prorsus querela fuerit, quod in hac naturae infirmitate et communi morum corruptela, proh dolor, plus quam barbarica, sperari haud potest, sine caede tamen et funere omni omnis hic abierit annus, multo etiam futurus tranquillior, nisi civium in studiosos importunitas intervenisset, et maleferiati cuiusdam Christophori Burmeisteri Lubecensis infelix in hanc Academiam adventus.

Nam XIII. Aprilis in nuptiis Philippi Rodingi Praefectus Vigilum collectis civibus Weidenhusanis centum in studiosos prope forum confabulantes impetum fecit et vulneravit non paucos: Rector igitur et Vicecancellarius, adiunctis Decanis, Dn. D. Eglino, D. Braun et D. Hartmanno, mane in consistorio conveniunt, factaque inquisitione accurata, studiosos praeter culpam a civibus tantum odii sui effundendi causa oppressos fuisse deprehendunt, Fol.124.b. ideoque concludunt, Dni Praesidis implorandum esse officium, ut | vigilum magister puniatur, et cives quo tandem haec in studiosos odia sint evasura, serio moneantur et moderatiores esse iubeantur: idque studiosis, ne quid sibi quietis periculi deinceps a civibus pertimescendum esse existiment, publica intimatione significandum esse: quod utrumque factum.

Cives enim magno numero in Dicasterium vocatos, ex mandato Dni Praesidis, graviter obiurgabat Amplissimus vir Dn. D. Andreas Christianus multis ostendens argumentis, quam ipsi utilitatem ex Academia percipiant.

Cumque constet, quod tanti in studiosos odii causa nulla sit alia, quam purioris religionis nostrae tum confessione tum eucharistiae communione a studiosis testata comprobatio: tempus esse sciant, ut deposito religionis orthodoxae odio resipiscant, nec manifestae veritati resistant amplius, alias metuendum, ne continuato vocis divinae contemptu et in studiosos odio, non tantum his abalienatis suis se ipsi commoditatibus privent, sed et superioris tumultus peccatum prae foribus excubans reddant gravius, et iram poenamque Dei tandem accersant acerbiorum.

Magistro quoque Vigilum serio iniungebatur, ut studiosis pileos, pallia, aliaque in tumultu illo per vim civium ablata restitui curet et posthac prudentius agere discat: ni fecerit, fore ut officium illud propediem demandetur alteri.

Rector quoque ex communi Professorum decreto 16. Aprilis programme ad valvas templi affixo significat, et sibi et politico etiam magistratui studiosorum incolumitatem et iustam defensionem curae esse quam maxime, easque iam initas esse rationes, quibus ab eiusmodi vi civium omnes tranquille viventes posthac facile possint esse tuti.

Fol.125.a. Ideoque deposita omni vindictae cupiditate suum quisque faciat officium, suo se contineat, nocturno praesertim tempore, museo, et vitam agat honestos studiosos decentem.

Hoc modo cito transiit haec nubecula, et serena iterum illuxit dies, et amica iucundaque Academiae facies.

Illustrior magisque memorabilis factus est hic annus illustrissimo Illustrissimae principis partu, quo antea nullo inde a iactis Academiae fundamentis exhilaratum est Marpurgum.

Ad 17. enim Octob. intra primam et secundam horam pomeridianam in arce Marp. Illustrissimo nostro principi nata est filiola ex secundo matrimonio secunda, quae in sacro Baptismate, quod in summo civitatis templo ministro Acad. Rectore 2. Novemb. peractum, de Illustrissimae Matris nomine dicta est Iuliana.

Ad hanc Baptismi solennitatem invitatis principibus et comitibus ordinumque Belgicorum Legatis convivium apparatu principali Illustrissimus parens faciebat: ad quod cum non modo Senatum Academicum clementer vocasset, sed et studiosis nobilioribus aditum permisisset, inter eos Christophorus Baurmeisterus Lubecensis, cuius supra meminimus, se ingerens et mensae principum appropinquans, nulla vel loci vel honestatis habita ratione orbem argenteum furtim aufert. Et post dies paucos in minutas concisum particulas dividit. Quod cum praeter opinionem suam haud obscure passim innotuisse animadverteret, ipse ultro in arcem, cum rei argenteae praefecto de ablato orbe clanculum transacturus, ascendit et suo se inditio quasi sorex prodit. In arce igitur detinetur Fol.125.b. et in carcerem, qui est in turri prope portam, | per quam ex civitate itur in arcem, coniectus, effractis in fenestra cancellis ferreis erupit et evasit. Studiosi tantum scelus commissum in principem tam effuse clementem indigne ferre: dolorem suum scripto testari: Rectorem rogare, det operam, ut nebulone isto ex Academia excluso et nomine ipsius ex albo studiosorum deleto aspersa eluatur macula, et principis in reliquum studiosorum coetum innocentem conservetur clementia.

Rector igitur, quod ex Senatus Academici decreto alias facturus erat, maleferiatum istum Baurmeisterum, qui inde ab infelici suo in Academiam adventu boni nihil, mali vero plurimum egerat, nec ullis professorum admonitionibus nec carceris poena se emendari passus erat, publico programmate ex Academia 20. Novemb. excludit, nomine ipsius ex albo Universitatis deleto: supplices simul ad Illustrissimum Principem dat literas, rogans, ut suam clementiam erga totum corpus Academicum ob unius improbitatem haud patiatur diminutam. Princeps nihil eiusmodi pertimescendum esse rescripto testatur, et pristinam suam erga Academiae professores ac studiosos gratiam prolixè pollicetur, quam etiam gratiose semper praestitit et exeunte hoc anno munificentissime declaravit.

In numerum Professorum philosophicae facultatis praestito prius Iuramento professorio 24. April. cooptatus est Rodolphus Goclenius Medicinae Doctor.

Claruit etiam hic annus sex celebrioribus omnium facultatum promotionibus: in quarum Ia. 7. Ianuarii Clarissimus et Excellentissimus Vir Dn. M. Rodolphus Goclenius philosophiae professor primarius philosophici Magisterii titulo ac insignibus ornavit 20 egregie doctos Adolescentes.

2. 8. Martii Doctorales in theologia honores consecutus est Reverendus et Nobilissimus]

Fol.126.a. vir Dn. Iohannes Turnovius Polonus, Antistes Lobsanensis, orthodoxarum ecclesiarum in maiore Polonia consenior, Poeta Laureatus, promotore ipso Rectore.

3. 25. Iunii solenni et celebri promotionis actu duos insignes et praestantissimos viros Iuris Candidatos Dn. Franciscum Klein Syndicum liberae civitatis Imperialis Goslariae, et Dn. Davidem Grunovium Wismariensem I. V. Doctores renunciavit clarissimus et consultissimus vir Dn. Christophorus Deichmannus I. V. D. et Pandectarum Professor celeberrimus. Eodem die Dn. D. Franciscus Klein, peracta festivitate doctorali sacrum quoque nuptiale cum clarissimi et consultissimi viri Dn. D. Iohannis Goddae filia publice celebravit: utramque hanc festivitatem solenniorem augustioremque reddidit Illustrissimus noster princeps, qui utrique una cum Consiliariis aliisque ministris aulicis interfuit.

4. 1. Sept. Iurisprudentiae honores ac insignia doctoralia duobus probatae eruditionis vitaeque viris Remberto Hornemanno Hildesheimensi Saxoni et Ioanni Mejero Stetinensi Pomerano manu clarissimi et consultissimi viri Dn. Antonii Matthaei I. U. D. atque Institutionum Imperialium professoris ord. collata sunt.

5. 1. Decemb. Duae promotiones Doctorales coniunctim celebratae sunt: una Iuridica, altera Medica. In Iure quidem insignia atque ornamenta Doctorum duo praestantissimi viri, Dn. Henricus Antrechtus Cassellanus et Dn. Iohannes Pistorius Swerdensis Westphalus; Licentiatus autem honorem insignis vir Dn. Albertus ab Eitzen Hamburgensis consecuti sunt, omnem illam rem moderante et peragente clarissimo et consultissimo viro Dn. Iohanne

Fol.126.b. Goddaeo I. U. D. et professore ord. In Medicina Dn. Henricus a Drupwick Hammonensis Westphalus et Dn. M. Ieremias Moltherus Grunbergensis, Reverendi et clarissimi viri Dn. Iohannis Moltheri Th. D. et in hac Acad. profess. collegae nostri honorandi filius, doctorae gradum acceperunt diribitore clarissimo viro Dn. Nicolao Braun Dr. et Professore Medico.

6. 15. Decembris Philosophiae Magistros XI egregie doctos iuvenes creavit clarissimus vir Dn. M. Georgius Cruciger Logices Professor Ordinarius.

Tanta denique toto hoc anno coelitus data fuit aëris salubritas et totius corporis Academici sanitas, ut ne ullum illius membrum in tanta frequentia tamque longo temporis annui spatio morte fuerit ablatum.

Tibi, o DEVS, sit laus et gratiarum actio; a tua manu bona illa profecta sunt omnia; confirma super nos misericordiam tuam et scholae nostrae statum porro iube esse florentem atque felicem ad divini nominis tui gloriam et ecclesiae salutem. Amen.

Gregorius Schönfeldt

S. Th. D. et P. P.

Fol. 127.
vac.

(1609.)

Fol.128.a. ANNO A NATO IESV Christo Servatore nostro unico, millesimo sexcentesimo nono, Illustriss. nostro principe Domino Mauritio Hessiae Landgravio etc. clementissime annuente, Celsitudinis ipsius filius secundogenitus generosissimus princeps Dn. MAURITIUS Hessiae Landgravius etc. concordibus omnium ac singulorum professorum votis et suffragiis ipsis

Calend. Ianuarii Academiae Marpurgensis RECTOR electus est, adiuncto Hermanno Vulteio I. C. qui Celsitudinis ipsius vices gereret. Sub hoc magistratu in hoc album sunt relata, quae sequuntur

NOMINA STUDIOSORUM.

Philippus Valentinus Beutherus Braunfelsensis.	Ianuar.	4.
Ioannes Hyperius Moscovius Moscovita.		10.
Marcellus Vrancheim Zutphaniensis Geldrus.		17.
Antonius Rulmannus Nemausensis Gallus.		23.
Casparus Mellentin Pomeranus eques.		30.
Ioannes Gorrian Sigenensis Nassovius.	Februar.	9.
Georgius von Carlewitz nobilis Saxo.		11.
Christianus von Starschedel in Rhedern et Gotha.		13.
Fridericus von Starschedel in Rhedern et Gotha.		
Wilhelmus de Brinck Tremonianus Westphalus.	Martii	18.
Ericus Steding Bremensis Saxo.		21.
Antonius Herren Wartbergensis Westphalus.		25.
Hermannus Wittkopf Freckenhorstensis Westph.	April.	1.
Valentinus Langius Bremensis Saxo.		8.
Christophorus Beccius Ambergensis Palatinus.		10.
Fridericus Salmuth Dresdensis Misnicus.		
Ioannes-Bartholomaeus Römer Dillensis Palatinus*).		
Ioannes-Henricus Cellarius Oppenheimensis Palatinus.		
Ioannes-Chunradus Felsem Alceanus Palatinus.		11.
Christophorus Andreae Heidelbergensis Palatinus.		
Ioannes-Bartholomaeus Brechtel Neostadiensis Palatinus.		
Philippus Geiger Heidelbergensis Palatinus.		12.
Wilhelmus van der Burch Delphthensis Hollandus.		20.
Christianus a Rammin Pomeranus.		
Matthias-Fridericus a Rammin Pomeranus.		
Stephanus Laskay Wizkelekensis Vngarus.		
Ioannes-Georgius Gödelmannus Spirensis.		21.
Fridericus Gödelmannus Spirensis.		
Casparus Rittershusius van der Fuhrt Montensis.		22.
Henricus Thanaeus Hervordiensis Westphalus.		25.
Iosephus lo[?]**) Piper Wormatiensis Vangio.		26.
Henricus Hoffmann Ienensis Thuringus.		27.
Chunradus Deichman Hervordiensis Westphalus.		

Fol.128.b.

*) *Hoc nomen deletum et in margine adscriptum est: vide annum 1610.*

***) *Hi literarum ductus quid significant non apparet.*

Cyriacus Charbo Hersfeldensis Hesus.	April. 27.
Sebastianus Bandecc Stadensis Saxo.	28.
Philippus-Theophilus von Rehe Lichensis.	
Ioannes Munckerus Sigenensis Nassovius.	29.
Henricus Pithan Sigenensis Nassovius.	
Henricus Geis Sigenensis Nassovius.	
Franciscus Kruwel Hervordiensis Westphalus.	Maii 2.
Christianus Grothe Monasteriensis Westphalus.	
Georgius Langius Allendorphensis ad Werrham Hesus.	4.
Hermannus Strackius Cassellanus Hesus.	
Philippus Koellerus Cassellanus Hesus.	
Wolfgangus Crellius Bremensis Saxo.	6.
Petrus Heubachius Palatinus.	
Ioannes Aveman Cassellanus Hesus.	
Henricus Figulus Zierenbergensis Hesus.	8.
Andreas Sagebart Francofurtensis ad Moenum.	9.
Henricus Stubenrauch Cassellanus Hesus.	
Zacharias Riemenschneider Göttingensis Brunsuigius.	10.
Ioannes Fetzingus Göttingensis Brunsuigius.	
Arnoldus Steubesandt Grebensteinensis Hesus.	12.
Ioannes-Maximilianus Keller Francofurtensis ad Moenum.	
Adamus Rubenkönig Hombergensis Hesus.	15.
Samuel Finckius Fuldensis.	16.
Henricus ab Haren Paderbornensis Westphalus.	17.
Hermannus Volckhausen Lemgoviensis Westphalus.	19.
Henricus Geise Borckensis Hesus.	20.
Ambrosius Breidenbach Zierenbergensis Hesus.	22.
Engelbertus Brandt Budingensis Ysenburgicus.	
Iustus Kuchenbecker Wolffhagensis Hesus.	23.
Georgius Friggenius Hovegeismariensis Hesus.	
Martinus Schultes Stendaliensis Marchicus.	
Casparus Schönaich Breithainiensis Silesius.	
Georgius Weirauch Vratislaviensis Silesius.	
Abrahamus Scultetus Grunbergensis Silesius.	30.
Abrahamus Hirskorn Swibolensis Silesius.	
Samuel Hirskorn Swibolensis Silesius.	
Christianus Geisel Allendorphensis Hesus.	
Christophorus Sleizer Coloniensis ad Spream Marchiacus.	Iunii 8.
Nicolaus a Nostitz Silesius.	

Valentinus Hesus Burgensis Saxo.	Iunii 8.
Wilhelmus Kettler Dominus in Assen et Schulenburg.	9.
Gerardus Stenius Schuttorphiensis Westphalus.	
Gerardus Allerding Monasteriensis Westphalus.	
Ioannes a Schönaich et Parchwitz heres in Carlat.	
Sebastianus a Schwartz in Schlon.	
Christophorus ab Huberg in Bernow.	
Iacobus Puchnerus Neomarchicus.	
Wolfgangus Adamus a Klingelbach Cattimelibocensis.	
Nicolaus Carolus Eques Lotharingus.	
Henricus Vlrich Burensis Westphalus.	15.
Iodocus Freitag nobilis Westphalus.	16.
Wilhelmus Herbordus Morrien nobilis Westphalus.	21.
Ioannes-Iacobus Guggerus Basiliensis Helvetius.	
Ioannes Keuchenius Vesaliensis Clivius.	22.
Nicolaus Teichman Allendorphensis ad Werrham Hesus.	
Wigandus a Gersdorff Eques Silesius.	
Wilhelmus Stöverus Dillebergensis Nassovius.	28.
Ioannes-Hilmarus Spiegel in Pickelsen.	Iulii 1.
Ioannes Frisius Hammelensis Brunsuigius.	3.
Burchardus Bock Hammelensis Brunsuigius.	
Gulielmus Strasburger Lipsensis Misnicus.	5.
Henricus Grothe Lemgoviensis Lippiacus.	7.
Theodorus Inckenack Burensis Westphalus.	14.
Augustus Heidenreich Dresdensis Misnicus.	
Burchardus Iringius Allendorphensis ad Werrham Hesus.	16.
Godfridus Schevenius Lippiensis Westphalus.	
Ioannes Austriacus, qui obiit 22. Martii anni sequentis.	22.
Henricus Riemenschneider Medebacensis Westphalus.	28.
Ioannes Orshnowsky a Fyrstenfeld Boemus.	Augusti 1.
Ioannes a Genstein Boemus.	
Wenceslaus-Dionysius Hummelius a Rupersdorff Boemus.	
Ioannes Banngart Schleiderensis.	8.
Ioannes Smil a Michalowitz Eques Boemus.	14.
Bernardus a Mallingrodt nobilis Westphalus.	Septemb. 1.
Ioannes-David Fischer Trepurdiensis.	
Christophorus zum Lamb Spirensis.	Octob. 9.
Adolphus Adinell Wormatiensis Vangio.	14.
Ioannes Rhenanus Cassellanus Hesus.	15.

Fol.129.b.

Bertramus a Lahr Hervordiensis Westphalus.	Octob.	26.
Samuel Rumplerus Sprottaviensis Silesius.		27.
Elardus a Rheden Bremensis Saxo.		30.
Ioannes-Casparus Stro Ottvillanus Nassovius*).		31.
Iacobus Erasmus Coagiensis Danus.	Novembr.	3.
Crato Volcmarus Hersfeldiensis Hesus.		4.
Bernardus Mercator Zierenbergensis Hesus.		5.
Iosua Weiffenbach Breunensis Hesus.		
Iacobus Spina Münstrensis Wiedtanus.		7.
Alardus Catterbach Bremensis Saxo.		
M. Ivarus Stubbaeus Hebraicae linguae professor Haffniae.		
Paulus Bruno Neomonasteriensis Holsatus.		8.
Raphael Cnosius Dantiscanus Borussus.		10.
Wernerus Bottius Heunfeldensis Fuldanus.		11.
Ioannes Appelius Assenheimensis.		19.
Ludovicus Olevianus Theologi filius Medicinae Doctor.		21.
Ioannes-Casimirus Ehemius Palatinus.	Decembr.	6.
Henricus Noltingius Vslariensis Brunsuigius.		15.
Ioannes-Bernhardus a Kunowitz Liber Baro, Dominus in Ostra etc. Moravus.		26.
Ioannes Hoffmeister Berlinensis Marchiacus.		.
Casparus Bernhardi Marpurgensis Hesus.		28.
Ioannes-Christophorus Vulteius	} ProRectoris filii.**)	31.
Ioannes Vulteius Marpurgensis		

Hoc anno in Paedagogiam[sic] a M. Theodoro Vietore Paedagogiarcha recepti sunt.

Inscripti sunt quinquaginta et unus, inter quos:

Christophorus Fridericus Keudel in Schwebda.

Henricus Keudel in Schwebda.

Fol.130.a.

Adamus Bernardus a Dalwig in Liechtenfels.

Fol.130.b.

Calendis Ianuariis huius anni Illustrissimus princeps novo vestitus genere omnes ac singulos professores insignivit, quo posthac uterentur, donata cuique toga et tiara.

X. Ianuarii ipsius Celsitudo, ut exploraret profectioem puerorum paedagogicorum, primae classis discipulis ipse Germanicum exercitium dictavit, quod ipso praesente ex tempore Latine redderent ipsique exhiberent. Ea exercitia collecta ipsius Celsitudo

*) *Hoc nomen deletum et in margine adscriptum est; Vide annum 1610.*

***) *Quorum alter natus erat a. 1602, alter a. 1605. Cf. Strieder XVI, tab. ad p. 348.*

XII. eiusdem mensis ProRectori tradidit, cum mandato ut in Archivum Academiae reponerentur in memoriam, quod etiam factum est.

Cum urbis cives plerique nimis quam pertinaces essent in accomodando sese ad capita religionis orthodoxae, Illustrissimus princeps pro insigni suo zelo, ne quid intactum relinqueret, quod ad Dei gloriam et subditorum suorum salutem promovendam ullo modo facere posset, salutari consilio constituit classes quatuor examinatorum, quarum singulae singulas urbis quartas examinarent, quarum classium primam tenuerunt Cancellarius D. Sigefridus Clotz, D. Gregorius Schönfelt et Ioannes Petrus Gravius Senator; secundam D. Andreas Christiani, D. Caspar Sturmius et Dittrich Pfaff Senator; tertiam D. Christophorus Deichman, Superintendens M. Valentinus Schonerus et Burchardus Wurmserus Senator; quartam denique D. Ioannes Göddeus, D. Ioannes Molterus et Ericus Dexbach Senator. Non sine insigni fructu Acta apud Consistorium postea sunt deposita, ubi asservantur.

Hoc anno mense Martio obiit sine successione Ioannes Guilielmus dux Iuliacensis, non sine suspitione veneni. De professione terrarum illarum cum potissimum contenderent Elector Brandenburgicus et Palatinus Neoburgicus et utrinque Illustrissimi nostri principis consilium et auxilium imploraretur, ipsius Celsitudo utrique parti die Tremoniam Westphalorum indicta rem certis conditionibus praeter omnium expectationem ita transiit, ut pars utraque in communione terras istas possideret, quoad de causa ipsa iure disceptaretur, cui negotio Prorektor etiam a Celsitudine ipsius Tremoniam evocatus interfuit. Acta sunt omnia in fine mensis Maii.

Fol.131.a. Prope Nortshausen Academiae pagum in ipsius Academiae fundo et agro fons scaturire cepit aquas valde salubres, quibus omnis generis morbi sanati sunt. Quo factum est, | ut ingens illuc ex aliis etiam regionibus fieret concursus hominum partim spectandi partim valetudinis recuperandae causa, ingenti plerorumque commodo et solatio.

Funestus fuit hic annus valde non urbi tantum, sed ipsi etiam Academiae ex morbo dysenterico, a quo nec Prorektor ipse cum familia sua immunis esse potuit, morte ipsi abreptis filiis duobus, uno tum inter suos natu maximo Helmrice, et altero natu minimo Hermanno-Andrea, in supremo templo quiescentibus et adventum filii Dei in pace expectantibus. Praeter hos eodem morbi genere ex his terris excesserunt Ioannes a Glauburg patricius Francofurtensis, Lotharius Breuer Saynensis, Ioannes-Adolphus Pincier Lubecensis, Wilhelmus Masebach Hamburgensis, Wilhelmus-Herbordus Morrien nobilis Westphalus, Henricus Geis Siegenensis, Ioannes Frisius Hammelensis, Christianus de Rammin nobilis Pomeranus et Quirinus Karstorff Isnacensis Thuringus, iurium Candidatus, studiosi omnes, neque constat uno anno ab origine Academiae prima haecenus plures studiosos diem suum hic obiisse.

His accessit sub finem Septembris Clarissimus vir D. Andreas Christiani Illustrissimi nostri Consiliarius, eodem morbi genere correptus et intra quindenam absumptus.

XXX. Martii Doctoratus in utroque iure gradum admiserunt egregii viri Dn. Christophorus Baleke Parcheimensis Megalopolitanus et Dn. Henricus Bruning Bremensis Saxo, promotore Clariss. Dn. Christophoro Deichmanno.

XXVIII. Augusti Reverendus vir Dn. D. Gregorius Schönfelt Doctorem Theologiae creavit et renunciavit Dn. Hermannum Ravenspergerum Sigenensem Nassovium: et Clariss. vir D. Antonius Matthaeus insignia Doctoralia in utroque iure contulit Dn. Christophoro Drachstedt Hallensi.

XXXI. eiusdem mensis Augusti Ioannes-Jacobus Guggerus Basiliensis Helvetius a Clariss. viro D. Iohan. Hartmanno*) in Doctorem Medicinae promotus est.

XV. Novembr. vir optimus Dn. Bernhardus Ohr Monasteriensis Westphalus infulam Doctoralem in utroque iure accepit.

Fol.131.b.
vac.

*) *Hoc nomen debetur ipsius Hartmanni manui, cum antea a Vultei manu scriptum fuerit Nicolao Braun.*

Iam ad eam rem accedimus, cuius causa hic libellus edendus erat. Appropinquantibus enim nataliciis Augustissimi Imperatoris ac Regis indicenda sunt sollemnia publica, quibus haec Academia festum illum diem celebratura est. Quae ritu usitato ita instituentur, ut communis observantiae gratulationisque interpres e professorum numero procedat, qui simul sententias iudicum dictas de commilitonum libellis ad certationem literariam traditis renuntiabit, atque novas quaestiones in proximum annum proponet. Cuius mandati dignitati idem satisfacere conabitur, qui hoc indicendi officio fungitur,

CAROLUS IULIUS CAESAR

PHILOLOGIAE ET ELOQUENTIAE P. P. O.

orationem habiturus in exedra maiore, qua Academia in coetibus sollemnibus uti solet. Huic igitur sollemnitati ut frequentes interesse, oratorem publice constitutum benevole audire eique bona vota nuncupanti favere velint *Magnificus Academiae Rector, Professores omnium ordinum summe venerabiles, illustres et consultissimi, experientissimi, excellentissimi, quotquot praeterea in quocunque honoris ac dignitatis gradu collocati Academiae studiisque literarum bene cupiunt, iuvenes denique ingenuis artibus operantes ornatissimi atque suavissimi*, ea qua par est observantia oro rogoque.

Scr. Marburgi d. XVII. m. Martii MDCCCLXXXII.
